

SZAKDOLGOZAT

FENYVESI JANKA
2022

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR
Nemzetközi Gazdálkodás Szak
Nappali tagozat
Gazdaságdiplomácia specializáció

A KAJAK-KENU SPORT NEMZETKÖZI MEGKÖZELÍTÉSBN
MAGYARORSZÁGON

Belső konzulens: Dr. Sáringer János

Készítette: Fenyvesi Janka

BUDAPEST, 2022

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	4
II. SPORTDIPLOMÁCIÁRÓL ÁLTALÁNOSÁGBAN	6
1. A diplomácia és a sportdiplomácia közötti kapcsolat	6
2. A sportdiplomácia eszközrendszere és feladata.....	7
3. Sportdiplomácia az ókorban.....	10
4. A középkor és az újkor időszaka	11
5. A modern kori sportdiplomácia	12
III. A KAJAK-KENU SPORT RÖVID TÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON	15
1. A kajak-kenu kezdetek.....	15
2. A sportág bekerülése a köztudatba	16
3. A magyar sportmozgalom fejlesztése.....	18
4. Megpróbáltatások a sport területén.....	19
5. Újítások a magyar kajak-kenu sportban.....	19
6. Kajak-kenu a kilencvenes évektől napjainkig.....	20
IV. A KAJAK-KENU MAGYARORSZÁGON SPORTDIPLOMÁCIAI MEGKÖZELÍTÉSBEN	22
1. A Magyar Kajak-Kenu Szövetség és a sportdiplomácia.....	22
2. Magyarország a Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetségben.....	23
3. Lehetőségteremtés más földrészekén a magyar sportolóknak	25
4. Képzített nemzetközi kapcsolatok és azok jelentősége	27
5. Nemzetközi versenyek szervezése és részvétel	29
6. Nemzetközi versenyek más kontinensen.....	31
V. A SPORTÁG JELENJE ÉS JÖVŐJE	33
VI. ÖSSZEFOGLALÓ	34
VII. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	36
VIII. IRODALOMJEGYZÉK	36

I. BEVEZETŐ

„A sport képes megváltoztatni a világot. Inspiráló ereje van. Megvan az ereje, hogy egyesítse az embereket oly módon, amilyenre alig képes más. Olyan nyelven szól a fiatalokhoz, amelyet megértenek. A sport reményt adhat ott, ahol egykoron kétségbeesés uralkodott. Bármely kormánynál hatékonyabb a faji ellentétek leküzdésében. Nevet a megkülönböztetés minden fajtáján. Ez a béke eszköze.” (Mandela, 2000).¹ Úgy gondolom, hogy Nelson Mandela szavai tökéletes kezdésnek bizonyulnak munkámhoz, ugyanis ez a pár mondat alapjául szolgál és nagymértékben összefoglalja a sport erejét, akár a diplomácia vonatkozásában is.

Témaválasztásom nagyban befolyásolta az a tényező, hogy magam is kajakozok immár 14 éve. Ennek a sportnak a szeretete kezdett el foglalkoztatni azzal, hogy hogyan tudom a sportot összekötni a tanulmányaimmal, melynél a sportdiplomácia megismerése hozta meg az áttörést nálam. Az aktív versenyzés befejezése után kezdett el jobban érdekelni az, hogy milyen háttérmunkák folynak például egy világverseny megszervezésekor, illetve milyen az, amikor két ország között csak sportkapcsolat van jelen. Munkám során motivált a kajak sportággal való kapcsolatomban, valamint szerettem volna bővíteni a tanulmányaim során megszerzett ismeretanyagot a diplomácia témakörében. A szakmai kíváncsiság vezérelt, amikor a kajakkenusport és a diplomácia közötti kapcsolat kutatását tűztem ki célul. Szerettem volna mélyebben megismerni Magyarország kapcsolati tőkét, valamint az új lehetőségeit a sportág területén. Ezek a tényezők vezettek arra, hogy a témában mélyebben elmélyüljek, és megismerjem Magyarországon egyik vezető sportágának a működését, múltját, jelenjét és kapcsolatait a többi országgal.

A sport egy univerzális nyelv, melyet a világon minden ember megoszt. Ezért minden faj, vallás, etnikai hovatartozás és nemzetiség számára elérhető, az úgynevezett olimpiai fegyverszünet keretein belül, tehát békében egyesíti az egyéneket és a kultúrákat. Ennek köszönhetően a sportrendezvények egyik formája a nemzetközi találkozónak, ráadásul világszerte erős vonzerője van és a játékok, versenyek közvetítésével befolyásolja az emberek életét.² A sport népszerűsége és az iránta való globális vonzalom lehetővé teszi az emberek számára, hogy átlépjék a nemzeti, kulturális, társadalmi, gazdasági és politikai határokat. A hírneve nagyrészt abból adódik, hogy ha jól csinálják, akkor mindenki számára szórakoztató és

¹ The Global Goals (2021) Sport has the power to change the world. Forrás: <https://www.globalgoals.org/news/sport-for-development-and-peace/> Letöltve: 2022.08.11.

² Vincent Mabillard and Dániel Jádi: Sports as Cultural Diplomacy (2011) Forrás: https://sportdiplomacy.files.wordpress.com/2011/11/sports-as-cultural-diplomacy_en1.pdf Letöltve: 2022.09.11.

élvezetes, mind a résztvevők és a nézők számára is. Olyan kontextusban, ahol az emberek a mindennapi életük során nehéz és megpróbáltató kihívásokkal néznek szembe a sport ezen értékét nem szabad alábecsülni.³

II. SPORTDIPLOMÁCIÁRÓL ÁLTALÁNOSSÁGBAN

1. A diplomácia és a sportdiplomácia közötti kapcsolat

Az Európai Sport Charta-ban leírtak alapján a sport egy olyan önkéntes választási alapon folytatott társadalmi és kulturális tevékenység, amely ösztönzőleg hat az európai országok és állampolgáraik közötti kapcsolataikra. Emellett alapvető szerepet játszik az Európa Tanács céljainak megvalósításában azáltal, hogy erősíti a népek közötti kötelekeket és fejleszti az európai kulturális identitást.⁴ Ez alapján tehát fontos ráeszmélni, hogy a sport lehetőséget teremt, olyan nemzetek között, ahol nem áll fenn másmilyen kapcsolat, illetve konfliktusok kezelésére is alkalmas lehet, amelyeknél a politika nem tud, vagy nem akar beavatkozni. A politika tág értelmében Leftwich meghatározása szerint a sport, mint az emberi tevékenység bármely más szférájában, a társadalomban a hatalom elosztásának eredménye, a társadalom uralkodó ideológiája és kulturális formája, valamint a társadalmi szerveződés mintája.⁵ Ennek értelmében egy adott állam sportpolitikája, illetve munkavégzése a sportdiplomácia területén tükrözi annak berendezését, továbbá más kérdésekhez való viszonyulását. Az említettek tudatában egyértelmű a sport és a politika közötti korreláció mind nemzetközi, nemzeti és lokális szinten.

A diplomácia és ezáltal a sportdiplomácia is egy rendkívül összetett fogalom, melynek nincs egy egyetemes definiálása. A sportdiplomácia, mint fogalom meghatározásához elengedhetetlen a klasszikus diplomáciát alapul venni, hiszen jellege és jellemvonásai nagyban hasonlítanak egymásra. Ugyanakkor előbbi irányultságát a sport és annak széleskörű háttérágazatai alakítják.

³ Sport for Development and Peace International Working Group: Harnessing the Power of Sport for Development and Peace: Recommendations to Governments (2008) Forrás: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/rtp_sdp_iwg_harnessing_the_power_of_sport_for_development_and_peace.pdf Letöltve: 2022.11.11.

⁴ Európa Tanács: Európai Sport Charta és a Sport Etikai Kódexe (1992., átdolgozva 2001.). Forrás: [http://www.europatanacs.hu/pdf/CM_Rec\(1992\)13.pdf](http://www.europatanacs.hu/pdf/CM_Rec(1992)13.pdf) Letöltve: 2022.09.25.

⁵ Barrie Houlihan: The government and politics of sport (2014). p. 10. Forrás: [file:///C:/Users/MNB%20Oktatási%20Klub/Downloads/10.4324_9781315773292_previewpdf%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/MNB%20Oktatási%20Klub/Downloads/10.4324_9781315773292_previewpdf%20(1).pdf) Letöltve: 2022.10.20.

A diplomácia egyszerre szervezet és tevékenység is, mely egyik része az ország nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó közigazgatási szervezeti egységének. Szélesebb körbe nézve a diplomáciai ranggal rendelkező személyek összessége, akik külföldön és belföldön is tevékenykednek külügyi igazgatásban a diplomáciai és a konzuli szolgálton belül. Ha szűkebb értelemben nézzük a diplomáciát, akkor egy állam vagy kormány kirendeltségében a fogadó államokban működő, diplomáciai státusszal rendelkező személyeket jelenti. A diplomáciai tevékenység pedig egy állam külpolitikai stratégiájának és céljainak a megvalósítása békés eszközökkel.⁶ A diplomácia legszámottevőbb jellemzői közé tartozik, hogy nemzetközi tekintetben államok vagy nemzetközi szervezetek között zajlik, emellett bilaterális vagy multilaterális. Továbbá szereplői a következők: államfő, kormányfő, külügyminiszter, külügyminisztérium, külügyi szervezet és azok képviselői, valamint a nemzetközi szervezetek képviselői. Céljának tekinthetjük a saját és szuverén érdekek érvényesítését. Lényeges, hogy békés módon zajlik, megállapodások, szerződések és rendezvények révén jut érvényre.⁷

Hédi Csaba a sportdiplomácia funkcióját az alábbiak szerint definiálta: „A sportdiplomácia a sport azon legfontosabb területeinek egyike, amelyek az országok, népek közötti kapcsolatok alakulása szempontjából hosszabb távon is jelentős szerepet tölthetnek be. A szakdiplomácia egyik fontos ágaként jelentős szerepe lehet a nagypolitikában, az államok és kormányaik politikai érdekérvényesítési törekvéseinek megvalósításában.”⁸ A nemzetközileg elfogadott definíció pedig Stuart Murray nevéhez köthető, miszerint a sportdiplomácia magába foglalja a sporthoz köthető személyek mindennemű, a szervezetük vagy kormányuk nevében végzett és azzal összefüggő diplomáciai aktivitását.⁹ Annak érdekében, hogy a külföldi közönséget és a szervezeteket informálja, bevonja ambícióiba vagy adott esetben, hogy elkötelezze szándékai iránt, sporthoz kötődő személyeket és sporteseményeket használ fel. Egy kedvező képet alakít ki az országról abból a célból, hogy a külföldi személyek és szervezetek elősegítsék a kormányzat vagy a szervezet törekvéseit. Egyre nagyobb hatást gyakorol mind a társadalomra, politikára és a gazdaságra is. A sportdiplomácián belül beszélhetünk közvetlen és közvetett tevékenységről. Előbbi a szakszerű hivatalos munka, mint például részvétel a nemzetek közötti

⁶ Bába Iván-Sáringér János (2021): Új diplomáciai lexikon – A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve. Kairosz Kiadó, Budapest p. 71.

⁷ Dr. Marton Gergely, Hideg Gabriella, Dr. Prisztóka Gyöngyvér (2015): Sportdiplomácia. Forrás: <http://tamop-sport.ttk.pte.hu/files/tananyagfejlesztés/sportdiplomacia.pdf> Letöltve: 2022.08.11.

⁸ U. ott

⁹ Bába Iván-Sáringér János (2021): Új diplomáciai lexikon – A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve. Kairosz Kiadó, Budapest p. 711.

kapcsolatok kialakításában. Utóbbi pedig a sporthoz kapcsolódó, mely sportdiplomáciai jogosítványokkal nem rendelkező személyeknek és szervezeteknek a tevékenysége.

2. A sportdiplomácia eszközrendszere és feladata

A sportdiplomáciában nélkülözhetetlenek azok az eszközök, amelyeket a hagyományos diplomáciában is alkalmaznak. A sport irányításában résztvevőktől változatos lépéseket vár el és tesz lehetővé a politika nemzeti és nemzetközi színtere. Mint ahogy minden közösségi tevékenységet, a sportot is irányítani és vezetni kell. A sportban résztvevőktől, a sport országos és nemzetközi szervezése és irányítása transzparenciát és biztonságot követel. Mivel a sport a nemzetközi együttműködés elkerülhetetlen terepe, nélkülözhetetlen, hogy egységesek legyenek a szempontok, értékek és eszközök. Az egyik legismertebb eszköz a kitiltás, a meghatározott országos és nemzetközi normákkal szembemenő szervezetek, személyiségek, illetve a korrupcióban tetten ért személyek ellen. A sportdiplomácia eszközrendszerének része még többek közt a doppingvétségen ért személyek és a háborús területekről való versenyzők távoltartása vagy országok eltiltása.

A sportdiplomácia feladata az adott ország állami és társadalmi sportirányítási testületei és intézményei, illetve egyesületei külkapcsolatainak a gondozása. A nemzetközi sportéletben való részvétel kedvező feltételeinek biztosítása, és ezáltal az országimázs kedvező alakítása az internacionális sport- és szélesebb közvéleményben. Feladata még emellett, hogy a sport sajátos eszközrendszerével segítse és szolgálja a sport keretein belül egy-egy ország külpolitikai céljainak megvalósulását. Célja saját sportkapcsolatainak alakítása olya módon, hogy ne sértse más nemzetek sportérdekeit és ne adjon méltatlan előnyt a nemzetnek. Mindemellett a sportdiplomata felkészültségének segítségével felhasználásával az, hogy megtalálja azokat a lehetőségeket, melyekkel az ország elérheti célkitűzéseit tiszteletben tartva a fent említett elveket. Hasonlóan a kulturális diplomáciához a nemzetközileg rendezett programok és rendezvények, valamint a sportkapcsolatok is elősegíthetik a nemzeti értékek felmutatását és kétoldalú megismerését, ezen keresztül pedig a nemzetközi megértés és együttműködés elősegítéséhez is hozzájárul. Különösen nő a sportdiplomácia szerepe, ha egyes országok között nincs hivatalos kapcsolat sem kormányközi párbeszéd és a kapcsolatok kiépítését politikai, katonai vagy egyéb ellentétek akadályozzák. Azt is elmondhatjuk, hogy a kiemelkedő nemzetközi sportesemények még napjainkban is gyakran szolgálnak a politikai csúcsvezetők be nem jelentett, informális találkozóinak helyszínéül. A sportdiplomácia használja a sporttal összeköthető embereket és sporteseményeket külföldi közönség és szervezetek bevonására,

tájékoztatják őket és kedvező képet alakít ki magukról, ily módon befolyásolják azok nézeteit, elősegítve a szervezet külpolitikai vagy a kormányzat törekvéseit.¹⁰

A leglényegesebb esemény a sportdiplomáciában az olimpiai játékok megszervezése és lebonyolítása, melyen a legtöbb nemzet és számtalan sportág képviselteti magát. A sportesemények megszervezésével megbízott szakembereknek, sportdiplomátáknak egyre nagyobb a szerepük. Sportdiplomáciai feladatokra jelölik ki az országos sportági szövetségek a hazai sportszervezetek által delegált szakembereket és az egykor eredményes sportolókat. Sokszor találkozunk olyan esetekkel, amikor egy sportág kiváló sportolója miután befejezte az aktív sporttevékenységét sportdiplomataként kamatoztatja tudását, tapasztalatait. Emellett elengedhetetlen a komoly szakmai ismeretek megléte, melyet a volt sportolók és nem sportolók is egyaránt megszerezhetnek, azonban akik sportolói múlttal rendelkeznek már nagyobb tapasztalattal rendelkeznek. A sportdiplomata országának képviselőjeként számos formában hozzájárulhat a nemzetközi kapcsolatainak ápolásához és fejlesztéséhez, sportolói lehetőségeinek kiterjesztéséhez, illetve az általa képviselt szervezet nemzetközi megítélésének a javítását is elősegítheti.¹¹ Az ilyen sportdiplomáciai érintkezések által egyéb diplomáciai, politikai és gazdasági lehetőségek is megnyílhatnak a résztvevők előtt. Magyarország tekintetében méretéből és gazdasági erejéből adódóan sportdiplomáciai szerepe globális szinten nem meghatározó. Azonban említésre méltóak egyes sportágak, szakágak melyekkel kapcsolatos kérdések körében sikerült az országnak jelentős események megrendezését elnyernie (például vizes világbajnokság, kajak-kenu világbajnokságok). A sportdiplomáták továbbá tevékenységükkel a magyar sportolók, klubok és egyesületek érdekeit is képviselik különböző nemzetközi fórumokon.

Áttérve a legnagyobb és legrangosabb események és világbajnokságok szervezésére, azoknak az időpontjait, a helyszínét és a versenyzés feltételeit az egyes országok által delegált vezetők és munkatársak hangolják össze. A legnépszerűbb sportágaknak az egész világon nemzetközi központjuk van. Akadnak olyan nagyobb méretű versenyek is, mint például az olimpia vagy világbajnokságok, melyek több héten át tartanak, így a világ figyelme oda összpontosul. Ebből adódóan a megrendezésért nemzetközi vetélkedés is folyhat, azonban a kiválasztás általában jelentkezés és bizonyos versenyztetés alapján kerül sorra. A nagyobb versenyek

¹⁰ Bába Iván-Sáringer János (2021): Új diplomáciai lexikon – A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve. Kairosz Kiadó, Budapest p. 94.

¹¹ Wachtler Edit: A sportdiplomácia helye és szerepe az új világrendben, különös tekintettel a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elmúlt negyed századi történetére. Diplomamunka. Budapest, BGF KKK, 2011. p. 21.

megrendezésének a jogát földrészenként egyensúlyosan osztják el, figyelembe véve, hogy minden jelentkező ország, aki alkalmas rendezhessen versenyt.

3. Sportdiplomácia az ókorban

A következő fejezetekben a sportdiplomácia rövid történelmének a bemutatásáról lesz szó és ebből a megközelítésből vizsgálom napjaink sportdiplomáciájának a kialakulását. A fejezethez Dr. Marton Gergely – Hideg Gabriella – Dr. Prisztóka Gyöngyvér: Sportdiplomácia c. munkáját használtam fel.¹² Mivel munkámnak nem célja a sportdiplomácia fejlődésének teljes körű bemutatása, így csak a főbb események kerülnek kiemelésre, melyek ebből a szempontból lényeges jelentőséggel bírnak. A sportdiplomácia történelmének vizsgálatához a diplomáciának a fejlődését szükséges alapul venni. A békés úton történő érdekérvényesítés, a diplomácia egyidős az emberiséggel. Ennek ellenére a legtöbb szakember az intézményesült diplomácia kialakulását tartja a kezdetnek. Ez alapján a diplomácia kiindulása a 15. századra tehető, amikor megjelentek az állandó külképviseletek. Egy eltérő szemlélet szerint pedig a kezdete a 17. századba nyúlik vissza és a modern diplomáciai apparátusok megalakulásával esik egybe. Amennyiben a sportdiplomácia jellegét vizsgáljuk nem csak kizárólag intézményesült folyamatokat ölel fel, tehát a történetiségét nézve a jelenlétét nem lehet a modern kortól azonosítani a társadalmi kapcsolatokban. Ebből következtetésképpen a történelmi összegzéshez azok a társadalmi kapcsolatok a relevánsak, amelyek igazán kötődtek a sporthoz.

Az ókorban kialakult heterogén társadalmak kapcsolatban álltak egymással, ugyanis egymás szomszédságában éltek és különböző erőforrások álltak rendelkezésükre, melyek előnyöket vagy hátrányokat jelentettek számukra. Ebből adódóan ezeknek a városoknak, államoknak számos kérdéskörben kellett konszenzusra jutniuk háborús vagy békés úton. A problémák igazolt békés úton történő kezelése Mezopotámiában zajlott. Egyfelől ez amiatt volt jelen, mivel aránylag kis földrajzi térségben számos birodalom volt, melyeknek társadalmi, vallási és kulturális mivoltuk nagyban hasonlítottak egymásra. Másfelől pedig az uralkodók ráeszméltek, hogy a háború meghökkentően nagy anyagi ráfordítással jár, így arra törekedtek, hogy megállapodásokat hozzanak létre egymás között, melyek kialakították a diplomácia meghatározó jellemvonásait. Emellett olyan követeket is kiképeztek, akik a békés úton történő megegyezések mellett tényeket gyűjtöttek a többi birodalomról és kereskedelmi kapcsolatokat alakítottak ki.

¹² Dr. Marton Gergely, Hideg Gabriella, Dr. Prisztóka Gyöngyvér (2015): Sportdiplomácia p. 6-14. Forrás: <http://tamop-sport.ttk.pte.hu/files/tananyagfejlesztes/sportdiplomacia.pdf> Letöltve: 2022.08.11.

A sportdiplomáciának az alapjait az ókori olimpiákhoz köthetjük vagyis az ókori Görögországhoz. Időszámításunk előtt 776-ban rendezték meg az első rendezvényt Olümpiában, feltehetően azért, hogy korlátozni tudják a Peloponnészoszi-félszigeten levő városok közötti állandó háborúskodást, emellett több görög mítosszal is indokolják az esemény alapítását, melyek Héraklészhez kötődnek. A viadalt négyévente rendezték meg, mely rendkívüli ünnepnek számított. Az esemény időtartama alatt fegyverszünetet hirdettek, tehát általános béke volt, minden háborúskodást vagy belső ellenségeskedést meg kellett szüntetni, melyet be is tartottak. Mindemellett az ókori olimpia a korrekt versengésen túl, kimondottan nagy politikai jelentőséggel is bírt. Ez abban nyilvánult meg, hogy minden városállam képviselője megjelent az eseményen, s ezáltal lehetőség adódott a formális és informális kapcsolatok létrejövételére is. Összességében elmondhatjuk azt, hogy az ókori görögök használták fel a sportot a történelem során először politikai-, gazdasági-, társadalmi problémák békés úton történő kezelésére, mely napjainkig továbbra is a sportrendezvényekkel együtt jár. Európa történelmét minden tekintetben megváltoztatta a Római Birodalom felemelkedése, mind a politikai és a társadalmi berendezkedését illetően, a gazdaságot vagy a vallásrendszert tekintve. Az ókori olimpiák végét a vallásrendszer változása hozta, ugyanis a Római Birodalom a kezdetekben a görögöktől integrálta a többisten hitet, melyet felváltott a kereszténység, mint államvallás. Ennek megerősítése érdekében lettek betiltva a játékok is, időszámításunk szerint 394-ben. A játékok betiltásának másik kulturális oka az, hogy a birodalom kezdeti időszaka a görög kultúrán alapult, mint ahogy a művészetek, szokások, a sport, tehát az olimpiai is. Ahogy teltek az évszázadok a rómaiak is kialakították a saját kulturális és szórakozási szokásaikat, melyekben már egyre kevésbé jutottak napvilágra eredeti formájukban a korábban átvettek. Így az idő múlásával az olimpiák is kisebb hírnevű eseményeknek számítottak.

4. A középkor és az újkor időszaka

A középkor során teljes mértékben megváltozott a feudalizmussal a társadalmi berendezkedés az európai kontinensen. A római katolikus egyház által kialakított értékrendhez igazodott a világkép egészében, ennél fogva az ókorból elég kevés dolog került átvételre. Hagyományos értelemben a diplomácia különböző államok által küldött követek tevékenységében nyilvánult meg, sportról és sportdiplomáciáról ellenben direkt módon nem beszélhetünk. Indirekt tekintetben a lovagi tornák töltötték be minimálisan sportdiplomáciai funkciót, mivel ezeken a rendezvényeken a nemesség, esetleg az uralkodó küzdött meg, tehát népszerűek voltak. Ilyen értelemben az állam vezetői jelentek meg a lovagi játékokon, amelyek politikai és kapcsolatteremtő funkciót is betölthettek.

Az újkorban bekövetkező változások Armand Jean du Plessis de Richelieu nevéhez köthetőek. A változások gyökerének az „államérdek mindenkéül elöl” elve számított, mely meghozta a változást, lényegét tekintve bármely békés és/vagy háborús eszközzel az állam megszilárdítását hangsúlyozta, ebben a helyzetben éppen Franciaország szerepét a világban. Ezáltal a diplomácia immár nagyobb földrajzi térben kezdett gondolkodni, a cél nem csupán egy vagy két szövetséggel való harmonikus kapcsolat kialakítása volt, hanem hosszútávon az állam közvetlenül kontinentális és ennek következtében pedig a globális szinten való megerősítése bármilyen módszerrel. Ugyanígy az ő nevéhez köthető a modern diplomácia is és annak folyamatainak a megalapozása. Ebben az intervallumban nem jelenik meg a sportdiplomácia habár a későbbiekben ezen elvek fognak a területén érvényesülni.

5. A modern kori sportdiplomácia

A modern kori változást a 19. században egy fiatal francia magántudós hozta meg, akinek a fejében megfogalmazódott az ókori olimpiai játékok újjászületésének gondolata. Ehhez köthető az a gondolat is, miszerint a sportnak nevelő hatása van, s ezt nem szabad az ország határai közé szorítani. 1892-ben a gondolat atyja, Pierre de Coubertin beszédet tartott, melyben elhangzott az is, hogy: „Hadd küldjünk evezősöket, futókat, vívókat külföldre – ez a jövő szabadkereskedelme!”. Ez a vízió napjainkra már valósággá alakult, azonban abban a korszakban ez a gondolkodásmód innovatív jellegűnek számított. Az elképzelés megvalósulásához két esemény volt szükséges. Először 1894-ben megalakult a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (továbbiakban NOB), s erre két évre, 1896-ban megrendezésre került Athénban az első modern kori olimpia. Az elsőnek megrendezett újkori olimpia elteltével szorosán összekapcsolódott a sportdiplomácia és a rendezvény, így ennek révén került bemutatásra a terület modern kori fejlődése. A NOB napjainkig fennmaradt és elmondhatjuk, hogy a megtett út idáig nem volt épp zökkenőmentes akár, ha csak megemlítjük a 20. században zajló háborúkat, vagy politikai problémákat, amivel meg kellett küzdenie. Példaként megemlíteném, hogy a két világháború alatt elmaradtak az olimpiai játékok három alkalommal, valamint Németország sportolóit büntetésképpen kizárták kétszer az olimpiai játékokról. Ezeken a folyamatokon keresztül is látszódik, hogy az állam- vagy az államok érdekei megjelennek a globális diplomáciában. Ebből következik, hogy a sportdiplomácia sem kivétel, ugyanis ebben az esetben a sportot és a sportolókat használhatták fel politikai befolyásolásra. Napjainkban is megfigyelhetjük, hogy miután Oroszország katonai inváziót indított Ukrajna ellen, ez nagymértékben befolyásolta a sportolók mindennapjait, ugyanis sorra zárták ki az orosz csapatokat a különböző sportversenyekről. Ez a példa is tökéletesen tükrözi, hogy milyen

befolyással bír a sportolókra az, hogy az adott államban éppen mi zajlik. Ezek alapján is elmondhatjuk, hogy a sport és a politika nem tudott, és nem is tud egymástól teljesen függetlenül működni.

A sportdiplomácia életében említésre méltó esemény történt 1971-ben, melynek igen számottevő jelentősége volt. Ekkor alakult ki a pingpongdiplomácia kifejezés, amely alatt azt értjük, amikor két szembenálló világrendszer, ebben az esetben Kína és az USA asztaliteniszezői váltak a politika eszközévé. Az elnevezés egy egyedi sportdiplomáciai kezdeményezésből ered, amikor is a kínaiak meghívták a Japánban rendezett pingpong-világversenyre az amerikaiakat. Ezzel kezdetét vette a két fél egymáshoz való közeledése. Nixon amerikai elnök 1972-ben tett kínai látogatása az előző évi meghívásnak volt köszönhető, ahol Mao Cetunggal találkozott, mely előzőleg elképzelhetetlen lett volna, és nagy valószínűséggel nem valósult volna meg a sport diplomáciai szerepe nélkül.¹³ Felmerülhet a kérdés, hogy miért hívták meg az amerikaiakat. A kínaiak úgy érezhették, hogy amennyiben ajtót nyitnak az Egyesült Államok felé, azzal felhívhatják az ellenséges szomszédjaik figyelmét a szövetségek esetleges váltásáról. Az Egyesült Államokban pozitívan tekintettek a lehetőségre, melyre reagálásképp Nixon elnök a következőt írta: „Egyszerűen nem engedhetjük meg magunknak, hogy Kínát a nemzetek családján kívül hagyjuk.” Emellett a sportdiplomácia erejét Chou En-laj kínai miniszterelnök is megerősítette a következőkkel, miszerint „A történelem során még soha nem használták ilyen hatékonyan a sportot a nemzetközi diplomácia eszközeként.”¹⁴

Az olimpiák és az egész sporttörténet egyik legmeggrázóbb eseménye minden bizonnyal az 1972-es müncheni olimpiai játékokon történtek voltak. A „Fekete Szeptember” nevű terrorista csoport betört az olimpiai faluba, ahol izraeli sportolókat öltek meg, valamint ejtettek túsul. Ez az olimpiai játékok egyike volt azon elsők között, melyeket nemzetközileg is közvetítettek a televízióban, s a terrorista szervezet vezetői úgy vélték, hogy ezzel fel tudják hívni a figyelmet a palesztin ügyekre. A sporteseményt használták, mint közvetítőeszközt, hogy a politikájukat megmutassák.¹⁵ A túsokért cserébe a Német Szövetségi Köztársaságban fogva tartott 234 személyért követeltek szabadlábra helyezést, viszont az események halálos fordulatot vettek és

¹³ Bába Iván-Sáringer János (2021): Új diplomáciai lexikon – A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve. Kairosz Kiadó, Budapest p. 705.

¹⁴ Smithsonian Magazine - David Devoss: Ping-Pong Diplomacy (2002) Forrás: <https://www.smithsonianmag.com/history/ping-pong-diplomacy-60307544/> Letöltve: 2022.11.11

¹⁵ Diane Bernard (2022) The Washington Post: 50 years after Munich Olympics attack, victims' families are compensated Forrás: <https://www.washingtonpost.com/history/2022/09/05/munich-olympics-terrorism-1972/> Letöltve: 2022.09.26.

több tús életét vesztette. Az olimpiai játékokat 34 órára felfüggesztették és megemlékezést tartottak.¹⁶

Az évek múlásával, s a hidegháború ideje alatt sem állt meg a sportdiplomáciában az élet, ami többféleképpen is megmutatkozott, ilyen volt például amikor több állam is bojkottálta a szovjeteket. A Szovjetunió felbomlásával véget ért a hidegháború, azonban a sport nem szabadult a politikai befolyás alól. Az 1992-es olimpiai játékokon Juan Carlos spanyol király meghívására 36 államfő és miniszterelnök vett részt, ilyenre azelőtt még nem volt példa. Emellett a börtönfogságból kiengedett Nelson Mandela is részt vett a nyári olimpiai játékokon, mint politikus és díszvendég. A sportdiplomácia szempontjából kudarcnak tekinthető, hogy Görögország nem kapta meg a jubileumi, 100 éves modern kori olimpia rendezésének jogát 1996-ban. Az olimpiai játékok megrendezése az adott országnak nagy terhet jelenthet, azonban tradíciók és a politikai nyomás következtében a görögök megkapták a rendezés jogát 2004-ben, Athénban, mely később az államcsőd egyik döntő pontjává vált. A 2008-as kínai olimpia egyediségét az adta meg, hogy a versenyeken 67 állam- és kormányfő volt jelen. Az olimpiáknak elsődlegesen nem célja a vezetői csúcstalálkozók, a legtöbb esetben valószínűleg nem is egy időben és egy helyen tartózkodnak a vezető politikusok, mégis ez egy lehetőséget ad számukra tájékozódásra, találkozókra vagy éppen, hogy eszmecsereket folytassanak. A Kínában rendezett olimpiára a legmagasabb rangú politikai vezetők ellátogatásának az oka egyszerű, hiszen az elmúlt évtizedekben a kínai gazdaság gyorsan felértékelődött és fejlődött. Ezáltal az esemény kitűnő alkalomnak bizonyult a kereskedelmi kapcsolatok kialakítására vagy a meglévők megerősítésére. Hasonlóan Kínához a 2014-es téli olimpiai játékokon Oroszország megmutatta gazdasági erejét, amikor kedvezőtlen politikai helyzet uralkodott az ukránok és az oroszok között. A játékokat világgazdasági kapcsolatok kialakítására, valamint az ország erejének demonstrálására használták fel.

Összességében a sportdiplomácia történelmében a főbb eseményekre koncentrálnak elmondható, hogy minden egyes történelmi korszakban eltérő jellemzőkkel, unikális jegyekkel rendelkezett a sportdiplomácia, beilleszkedve az aktuális diplomácia, politika és a gazdaság érdekeihez. Manapság a sport életében alapvető szerepet játszik a politika és a gazdasági érdekek is. Ezek az érdekeltségek néhol jellegzetesen mutatkoznak meg, akadnak esetek, amikor beleavatkozik egy világszintű sportoló életútjába, azonban pozitív hatásukat sem lehet kérdőre vonni. A sportdiplomáciának egyre nagyobb és erőteljesebb szerepe van és lesz is, hogy a napjainkban

¹⁶ Olympic Games Munich 1972 Forrás: <https://olympics.com/en/olympic-games/munich-1972> Letöltve: 2022.09.24.

megjelenő és globális problémákat jelentő kihívások ellenére is megőrizhesse eredeti értékeit a sport. Ebből kifolyólag is nélkülözhetetlen, hogy minél pontosabban kirajzolódjon a jellege, tartalma és feladatköre, hogy az elkövetkezőkben már felkészült szakemberek tudatosan képviselhesék a sport érdekeit, értékeit a sportdiplomácia eszközrendszerének felhasználásával.

III.A KAJAK-KENU SPORT RÖVID TÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON

A magyar kajak-kenu sportág az előző évben (2021-ben) ünnepelte a 80. születésnapját. Ebben a fejezetben azt mutatom be, hogyan alakult ki a kajak-kenu sportág Magyarországon. Ehhez a kerek évforduló alkalmából készült virtuális tárlatot¹⁷, valamint az Ahogy tőlünk telt – A kajak-kenu sport sikertörténete¹⁸ című könyvet használtam fel, mint információforrás.

1. A kajak-kenu kezdetek

A kajak sport története hosszú múltra tekint vissza, melynek a legelső formája az eszkimókajak volt. Napjainkra népszerű sporttá fejlődött, melynek fontos szerepe van Magyarország sportéletében. Az első magyar íráros emlékek erről a sportágról Széchenyi István gróf nevéhez fűződnek. 1818-ra vezethető vissza, amikor egy törökországi útja során feltűnt neki a török tengerészek által használt "kajik" (kajak) vízi jármű. Az első írásos feljegyzés magyar kajakosról, aki nemzetközi kajak versenyen vett részt 1888-ból való, egy zürichi kajak regattáról. Tovább haladva az időben a hazai vízisport fejlődését az 1914-ben kitörő I. világháború lényegesen meggátolta. A világháború nehézségei után, Magyarország újjászervezése az ország vezetőire óriási feladatot rótt. Kiemelném Klebelsberg Kunó munkásságát, akinek 10 éves miniszteri tevékenysége példaértékű volt. Ez abban is megmutatkozott, hogy újjászervezte az iskolai és iskolán kívüli testnevelést és a versenysportot. Az 1921. évi LIII. törvénycikk (Első sporttörvény)¹⁹ megalkotásában meghatározó szerepe volt, melyet 1925-ben fogadott el az országgyűlés. Ez alapján elkezdődött a magyar sportélet pénzügyi támogatása. Klebelsberg létrehozta a Testnevelési Főiskolát, illetve bevezette, hogy heti három alkalommal legyen testnevelés óra. Elmondhatjuk, hogy az egész magyar

¹⁷ 80 éves a Magyar Kajak-Kenu Szövetség (2021), Forrás: <https://tortenelem.kajakkenusport.hu/> Letöltve: 2022.08.20.

¹⁸ Magyar Kajak-Kenu Szövetség (2020): Ahogy tőlünk telt - A kajak-kenu sport sikertörténete, Forrás: <https://konyv.kajakkenusport.hu/ahogy-tolunk-telt/> Letöltve: 2022.10.11.

¹⁹ 1921. évi LIII. törvénycikk a testnevelésről, Forrás: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92100053.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39> Letöltve: 2022.11.20.

sportmozgalom megalapozója volt Gróf Klebelsberg Kunó, a vízcserkészzet révén pedig a kajak-kenu sporté is.

2. A sportág bekerülése a köztudatba

Az olimpiai játékokon - akkor még, mint bemutató-sportág - először 1924-ben jelent meg a kajak-kenu. Ezt követően 1934-ben a Nemzetközi Olimpiai Bizottság felvette a kajak-kenu sportágat az Olimpiák műsorára. A Nemzetközi Kajak Szövetség (ICF) akkori elnöke dr. Max Eckert, ugyanebben az évben meghívta a magyar kajakosokat az 1936-os berlini olimpiára, ahol hajókkal és tervrajzokkal segítették a sportág fejlődését. A Magyar Kajak Egylet és a Magyar Cserkész Szövetség egy közös kérelemmel a Magyar Evezős Szövetséghez fordult az önálló kajak osztály megalapításának ügyében, mely 1936 áprilisában létre is jött. Az Országos Testnevelési Tanács végül 1941-ben járult hozzá, hogy megalakuljon az önálló Országos Magyar Kajak Szövetség.

A II. világháború alatt az országon átvonuló háborús front következtében a kajakok és kenuk 90%-a megsemmisült. 1945-ben, Budapest ostromakor a csónakházak nagy része is odaveszett, a háború után a sportágnak főként önerőből kellett megoldani a felújítási problémákat. Az ostromot követően 1945 nyarán ismét elkezdtek versenyeket rendezni, majd 1948-ban már újra bemutathatták tudásukat a magyar kajakosok az Olimpiai játékokon, ami tükrözte a kajak-kenu sport erejét abban a korban. A sportág fejlesztési terve a hatvanas években jelent meg, ekkor az ötéves terv volt az általános tendencia, mely fő tartalma közé tartozott a vidékfejlesztési terv elindítása és a lehető legtöbb vidéki bázis kiépítése (Varsa-program). Emellett a női kajak és kenu szakágak fejlesztését is szorgalmazták.

Magyarországot 1948-ban vették fel az újjáalakult Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetség tagjai közé. Ekkor megkezdődött az egész magyar sporton belül a kajak-kenu sportnak is a szocialista típusú reorganizációja. A Rákosi-rendszer kezdetével a sportélet átszervezése is megtörtént, itt érzékelhető volt, hogy kiemelt támogatást kapott a versenysport és ezáltal a kajak-kenu is. A magyar sportmozgalom a politika fő komponensévé vált, mivel a szocializmus, valamint kommunizmus felsőbbrendűséget a sportból hozott eredményekkel is be kellett bizonyítani. Ebből a korszakból említésre méltó Bonn Ottó neve, aki a legnagyobb magyar sportdiplomataik egyike. A sportághoz való kötődése a kajakozással kezdődött, majd az 5 éves pályafutása után 1949-ben bekerült a kajak-kenu szövetség irodájába, mint titkár. Két év elteltével a Honvéd Sportközpontban tevékenykedett, majd az Országos Testnevelési és Sportbizottság

megalakulása után a vezetősége a vízisportosztályra helyezte át. Itt egészen 1956-ig az evezős, a kajak és a vitorlás szövetség irodavezetője és főtitkára volt, valamint a Sporthivatal osztályvezetője és európai képviselőként 1954-ben a ICF elnökségének tagja lett. Ekkor feladatkörébe olyan adminisztratív dolgok tartoztak, mint különböző bajnokságok szervezése, a kezdeti nemzetközi kapcsolatoknak a megindítása és különböző versenyek szervezése Magyarországon a határos országok versenyzőinek részvételével. Továbbá ő felelt a más országokban rendezett versenyekre való utazás technikai és adminisztratív feladataiért is. Bonn Ottó egyik interjújában elmondta, hogy az 1954-es síkvízi kajak-kenu világbajnokságon, melyet a franciaországi Mâconban rendeztek meg, mint csapatvezető és kongresszusi küldött vett részt. Ekkor nem gondolt rá, hogy megválasztják európai képviselőnek a Szövetségben. Ez azért is volt különleges, mert a sporthivatalban az volt a szabály, hogy nemzetközi tisztségre csak abban az esetben lehetett pályázni, ha valaki megkapja erre az engedélyt. A Nemzetközi Szövetségben való funkciója 1960-ig tartott, ugyanakkor a római kongresszuson megválasztották második alelnöknek, majd 1970-ben első alelnök lett, melyet 1990-ig megtartott. Mivel az akkori főtitkár nem kapta meg a szavazatok többségét a pozíció üres marad és ekkor Bonn Ottót kérték fel az alelnöki tisztsége mellett, hogy legyen főtitkár is, melyet 1988-2000-ig betöltött. Ezáltal került az ICF hivatalos székhelye Budapestre. Elmondása szerint a főtitkári feladatkört szerette leginkább, mivel sportszervezői készségeit itt tudta leginkább megmutatni. A beosztása napi rendszerességű munkát igényelt és közvetlen kapcsolatot a nemzetközi tagszövetségek vezetőivel, a NOB vezető munkatársaival. Emellett a sportág fejlesztésében is közreműködött, valamint a taglétszám emeléséhez is hozzájárult. Bonn Ottó pályafutásának az ismertetéséből jól látszik, hogy milyen komplex feladatai vannak annak, aki diplomata munkakörben tevékenykedik a sport területén. Munkássága a magyar kajak-kenu sportban olyan előnyökkel járt, hogy minden tájékoztatást elsőkézből kapott meg a magyar csapat, azonban a magyar kajak-kenu sportot nem helyezhette indokolatlanul mások elé. Emellett lehetősége szerint segítette a sportágat, illetve mint magyar képviselő óvásokat nyert meg, melyeket a magyar csapat ellen nyújtottak be. 1954-től a magyar kajak-kenu sport megítélése nemzetközi szinten megváltozott, ugyanis Magyarország a kajak sportban a világ élére került sportolói sikeres eredményeinek köszönhetően. Ekkor a magyar csapat magasan a mezőny előtt végzett a nemzetek pontversenyén és attól kezdve mindig jól szerepelt a sportág a különböző nagy versenyeken. Nemzetközi kapcsolataiban is megmutatkozott, hogy egyre nagyobb nemzetközi elismerést szerzett a sportág, mint például abban, hogy több meghívást kapott a Magyar Szövetség különböző versenyekre, későbbiekben már Világ- és Európa bajnokságokat rendezett Magyarország Szegeden, ez is növelte a Magyar Szövetség

elismertségét.²⁰ Bonn Ottó visszavonulása után az ICF tiszteletbeli főtitkára, az MKKSZ tiszteletbeli elnöke és a MOB tiszteletbeli tagja volt.²¹ Szerepét mint sportdiplomata az is igazolja, hogy összesen 13 nyári és egy téli olimpián vett részt, mint sportszervező.²² Magas színvonalú munkájáért a kajak-kenu sportban, mint nemzetközi vezető, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke 1995-ben Olimpiai Érdemérem kitüntetésben részesítette.

3. A magyar sportmozgalom fejlesztése

Az 1956-os forradalom után 1958-ra sikerült rendezni a magyar sportmozgalmat és sportirányítást. Ebben az időben a hangsúlyt az utánpótlás nevelésére és egy új fejlesztési rendszer kidolgozására helyezték. Egyre nagyobb szintű edzői tudásra volt szükség azért, hogy a kajak sportág nemzetközi élsportban elfoglalt helyét megtartsák, illetve, hogy ne lépjenek vissza a magyarok. Ennek érdekében szorgalmazták a Testnevelési Főiskolán az edzőképzés újítását.

Füzéressy Gyula vezetésével 1963-ban kezdte meg működését a Központi Sportiskola, mely hatására a hatvanas évek második felében számos egyesületi sportiskola jött létre Budapesten és vidéken (Győr, Szolnok, Szeged) egyaránt.²³ 1970-ben Füzesséry Gyula megírta a "Kajak-kenu ABC" című szakkönyvét, melyben egy új sportiskola fejlesztési tervet készített. Edzőként számos siker fűződik a nevéhez, főként az utánpótlás nevelés terén. Emellett a sportágat meghatározó újítások, valamint szakosztály alapítások is köszönhetők neki. Sikereit, mint edző mások is észrevették, melynek köszönhetően, amikor a kubaiak magyar edzőt kerestek rá esett a választás. Hároméves kint tartózkodása alatt megtanult spanyolul, melynek köszönhetően újabb lehetőséget ajánlottak fel neki. Miután a dél-koreai csapatot felkészítette az olimpiára, összetalálkozott a spanyolok szövetségi elnökével és egy egyszerű beszélgetés következtében kapott meghívást, hogy menjen ki edzőnek hozzájuk. Később, 70 éves korára sem mondott nemet egy felkérésre, melyben arra kérték, hogy Portugáliába menjen edzőnek.²⁴ Füzéressy karrierje és munkássága jól mutatja, hogy a sport egy remek eszköze kapcsolatok kiépítésének

²⁰ Magyar Kajak-Kenu Történelem (2015): Bonn Ottó Interjú, Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=n4IP9-0TNfM&t=310s> Letöltve: 2022.10.16.

²¹ 80 éves a Magyar Kajak-Kenu Szövetség – Bonn Ottó, Forrás: <https://tortenelem.kajakkenusport.hu/szemely/bonn-otto/2e9a1a20-0c8c-4d4a-9439-9843e983985f> Letöltve: 2022.08.20.

²² Horváth, Lipiczky és Pápay: Ahogy tőlünk telt - A kajak-kenu sport sikertörténete, Magyar Kajak-Kenu Szövetség, 2020. p. 350.

²³ U. ott p. 180.

²⁴ U. ott p. 280.

és megőrzésének más országokkal. A Kajak-Kenu Szövetség őt nevezte ki a kajak-kenu tevékenységek megszervezésére Kubába, miután felkérték, hogy ott edzőként tevékenykedjen. Ekkor már megtapasztalhattuk, hogy a magyar edzők külföld felé is orientálódnak edzői szerep betöltésére. Ma is előfordul, hogy a hazai edzők külföldi klubokhoz igazolnak, hogy az ottani versenyzők munkáját támogassák és javítsák. Ebből is látszik, hogy a magyar edzőknek világszinten elterjedt hírnevük van. A nemzetközi kapcsolatok érdekében egy fontos lépés volt, amikor magyar javaslatra 1966-ban rendezték meg az első Olimpiai Reménységek Tornáját a szocialista országok, kajakos és kenus résztvevők részére egyaránt, melynek Tata adott otthont.

4. Megpróbáltatások a sport területén

Az 1970-es évek első felében a magyar és a nemzetközi sportéletben is nagy károkat okoztak a gazdasági körülmények, az olajválság hatásai, valamint a politikai tényezők is. Mivel a sport nem volt képes felülkerekedni a politikán az egyre erősödő kapcsolati különbségek miatt több verseny is ennek áldozatául esett. Az olimpiák megrendezésébe is súlyos válságokat tapasztalhattunk: 1972-ben terrortámadás történt a müncheni olimpián, 1976-ban az afrikai sportolók bojkottálták a játékokat, majd 1980-ban a moszkvai olimpiáról távolmaradt több nyugat-európai ország. A sportéletben is érzékelti lehetett országunk romló pénzügyi állapotát. Ezzel szemben pozitív történések is köthetők a politikusok által befolyásolt sportélethez, mint például a már említett közeledés létrejövele az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság között. Miután létrejött 1973-ban az Országos Testnevelési és Sporthivatal (OTSH) még nagyobb hangsúlyt fektettek a sportági szakszövetségek korszerűsítésére. Az OTSH rendeleteiben sportági kérdéseket szabályozott, mint például a szövetségek szervezete, ezek működése és feladatai. A vidékfejlesztési programnak köszönhetően nagy léptékben fejlődött a vidéki kajak-kenu sport. Ezenfelül sikerült elnyerni a helyi vezetők támogatását, mely lehetővé tette a Velencei-tavi, illetve a szolnoki pályaépítést. 1976-ban a szolnoki pályán már felnőtt országos bajnokságot rendeztek, a Velencei-tó pályája pedig az utánpótlás-táboroknak adott otthont, majd a legjelentősebb utánpótlás-versenyek helyszínévé vált.

5. Újítások a magyar kajak-kenu sportban

A hetvenes évek második felétől új elemként vezette be az akkori szövetségi kapitány (Parti János) a 3-6 hétig tartó, ún. melegvízi - spanyolországi, kubai, mexikói magaslati - edzőtáborokat. A magyarországi időjárási viszonyok nem teljesen ideálisak ahhoz, hogy a kajakosok megfelelően fel tudjanak készülni az adott év legrangosabb versenyekre. 1981-től a

klubok már saját szervezésben is megvalósították a februári-márciusi meleg égövi edzőtáborozásokat az Adriai-tenger partján, Dalmáciában.²⁵ Szakmai szempontból a legnagyobb előrelépést Magyarországon a Maty-éri kajak-kenu pálya kiépítése eredményezte, melyen az első versenyt 1981-ben tartották meg. Ez a pálya mind a mai napig a legrangosabb versenyek egyik helyszínéül szolgál. Az 1989-es évben a hazai és a nemzetközi életben is felgyorsultak az események, melynek a legjelentősebb eseménye az 1989. évi II. sz. egyesülésről szóló törvény létrejötte. Ennek a törvénynek a mintájára minden civil szervezet, párt, egyesület és alapítvány a saját alapszabálya alapján végezhet tevékenységeit. A Művelődési Minisztérium átvette a felügyeletet a sportirányítás felett Országos Sporthivatal néven, majd a Belügyminisztérium lett a felügyelő. A sport vezető szerve ebben az időszakban az OTSH volt. Kezdetét vette a hazai sportélet önállósodása, amikor a Magyar Olimpiai Bizottság újra társadalmi szerv lett 1989-ben, melyet a magyar sportélet nagy napjaként is emlegetnek. Ezzel párhuzamosan a sportklubok és szakszövetségek is elkészítették az alap- és szervezeti-működési szabályukat így függetlenségük a gyakorlatban is megvalósult, azonban az önállósodás veszélyeket is rejtett magában. A pénzügyi támogatások csökkentek, a sportlétesítmények tulajdoni viszonyai tisztázatlanok maradtak, melyek veszélyt jelentettek az értékes vízparti klubokra tekintve. Számos sportlétesítmény, amely a szocialista vállalatok tulajdonába volt, a privatizálás következtében magánkézbe került, majd az új tulajdonosok nem vállalták a további működtetését ezeknek, ehelyett a sportlétesítmények felszámolása után eladták a területeket és ingatlanokat.

6. Kajak-kenu a kilencvenes évektől napjainkig

A 90-es évek végén és a 2000-es évek elején tovább zajlott az élet a kajak-kenu sportágon belül, de emellett felhalmozódtak a problémák is. A sporttörvény folyamatos módosításai nehezítő tényezőként hatottak, valamint az is, hogy az állami támogatás reálértéke sem érte el a GDP egy százalékát Magyarországon. Ebből adódóan a sportolókat és a sportklubokat a többi sportnagyhatalommal szemben nem tudták megfelelő támogatásban részesíteni, akik rendszeresen finanszírozták a versenyzőiket. Újabb szervezetek jöttek létre és szűntek meg, például megalakult az Európai Kajak-kenu Szövetség (ECA). Az korábbi évek felmérései mintájára elkészült a sportági stratégia is, amelyben a sportág fejlesztésére és tovább terjesztésére is hangsúlyt fektettek. Szorgalmazták az új területek bevonását, például a

²⁵ Horváth, Lipiczky és Pápay: Ahogy tőlünk telt - A kajak-kenu sport sikertörténete, Magyar Kajak-Kenu Szövetség, 2020. p. 267.

sárkányhajós versenyeket, valamint az egyetemista- és főiskolás korúaknak megkezdtek az amatőr versenyek szervezését. Miután a szegedi Maty-éri kajak-kenu pálya megépült, 1998-ban Magyarország elnyerte a sík vízi világbajnokság rendezésének jogát. Ennek lebonyolítása tovább erősítette a sportág tekintélyét a nemzetközi sportéletben, valamint hozzájárult a kajak-kenu sport népszerűsítéséhez is. A sportág aranykorát talán 1997 és 2007 közé lehet tenni, amikor a magyar sportolók elsöprő sikereket értek el. Sorra nyerték a legrangosabb versenyeket, olimpiákat a férfi és a női szakágban is. A törés 2007 után következett be, amikor a szakágban úgymond edző-versenyző konfliktus alakult ki, ezzel azonban hatékonyan nézett szembe a szövetség és új sportági stratégiát készítettek el a következő évtizedre. A legnagyobb sikerek ellenére a vezetők és szakemberek érezték, hogy változás szükséges, annak érdekében, hogy továbbra is magas színvonalú lehessen a kajak-kenu Magyarországon. Tovább növelték a sportágban résztvevők számát és új támogatási formákat hoztak létre. Az egyéb vízi szakágak is fejlődést mutattak, azonban mindezeknek az erőfeszítéseknek az ellenére az előző évtized sikerei után kisebb törés következett be a kajak-kenu sportban.²⁶ 2011-ben rendezték meg az első nagyszabású olimpiai kvalifikációs világbajnokságot Szegeden, amely a mindössze 11 hónapos előkészület után, minden idők egyik legeredményesebb világbajnokságának tudható be. Az öt napos verseny alatt közel 40 000 ember látogatott el a versenyre, valamint több mint egymillióan nézték élő közvetítésen keresztül.²⁷

Az ICF kongresszusát követően 2008-ban beválasztották Vaskuti Istvánt alelnöki pozícióba, majd 2014-ben újból bizalmat szavaztak neki. Ezen a kongresszuson döntötték el azt is, hogy a női kenus versenyszámok rákerülnek a világbajnoki program listájára, valamint 2009-ben jelentek meg először a parakenu és parakajak versenyszámok is a világbajnokságon. Magyarországot 2014-ben bekapcsolta a nemzetközi szövetség egy mentorprogramba a csepeli Kolonics György-víztelep felújításának és bővítésének jóvoltából, amely lehetővé tette, hogy 2015-ben az Egyesült Államok, Szerbia, Marokkó és Dél-Afrika versenyzői a magyar edzőknek az irányításával készüljenek a víziközpontban.

2017-ben a magyar kormány mellett döntött, hogy komoly beruházásokkal támogatja a világviszonylatban is kiemelkedően sikeres hazai sportág fejlődését. A sportág vezető szerepét, valamint erejét mutatja, hogy a számtalan sikeres verseny megszervezése után egyre több nemzetközi verseny rendezésének jogát nyerte el Magyarország több szakágban is. A 2020-as

²⁶ Horváth, Lipiczky és Pápay: Ahogy tőlünk telt - A kajak-kenu sport sikertörténete, Magyar Kajak-Kenu Szövetség, 2020. p. 329-332.

²⁷ U. ott p. 370.

évben az egész világot megrázó járványhelyzet miatt elmaradtak a megmérettetések, ami a sportolóknak jelentette talán a legnagyobb kihívást. A sportág történelmében először nem tudták megtartani az olimpiai számok világbajnokságát sem, valamint a 2020-as játékokat 2021 nyarára helyezték át.

IV. A KAJAK-KENU MAGYARORSZÁGON SPORTDIPLOMÁCIAI MEGKÖZELÍTÉSBN

Kutatásom célja az, hogy feltérképezzem a Magyarországgal kialakult nemzetközi kajak-kenu kapcsolatokat. Egy riport elkészítésével sikerült az említett érintkezésekről egy még átfogóbb képet kapnom. A következő fejezetnek a bázisát ez a riport adja meg, melyben a kérdések sportdiplomáciai oldalról közelítették meg az Magyar Kajak-Kenu Szövetséget (MKKSZ) és annak kapcsolatait más nemzetközi szervezetekkel, országokkal. A riportot Horváth Noémivel, az MKKSZ nemzetközi kapcsolataiért felelős munkatársával, az ICF SUP bizottságának elnökével készítettem el.

1. A Magyar Kajak-Kenu Szövetség és a sportdiplomácia

A beszélgetés legelején arra tértem ki, hogyan került kapcsolatba a kajak sporttal Noémi. Tapasztalataim azt mutatják, hogy aki egy sportolói bizottsághoz kerül, az nagy valószínűséggel sportolói múlttal is rendelkezik az adott sportág területén. Noémi esetében sem volt ez máshogy, hiszen 15 éven keresztül kajakozott. Alapképzési tanulmányai befejeztével, az egyik oktatója - aki a MOB-nál tevékenykedett - felkereste egy gyakornoki lehetőséggel és így került az MKKSZ-hez. Noémi úgy fogalmazott, hogy a sportban mindenki ismer mindenkit, így gördülékeny volt bekerülnie. Ehhez nagyban hozzájárult az a tényező is, hogy sok-sok éven keresztül neve ott szerepelt az aktív kajakosok között. Kezdetben a hazai versenyeknél segítette a kapcsolattartást és a szervezést, valamint a válogatott keretnél is besegített. Mivel a magyar nyelven kívül még három idegen nyelvet folyékonyan beszél, így evidens volt, hogy a nemzetközi ügyekkel is ő fog foglalkozni. Fontos megemlíteni azt is, hogy a tavalyi évben sikerült elérnie a Szövetségnél, hogy nagyobb hangsúlyt fognak fektetni a diplomáciára és a nemzetközi kapcsolatok ápolására, így ez is a feladatköréhez került. Összességében segíti a válogatottaknak a külföldi kiutazások előkészítését és megvalósítását, az edzőtáborokra és a versenyekre való eljutást, valamint a kapcsolattartásért is felelős az ICF-el és a kontinentális szövetséggel, az Európai Kajak-kenu Szövetséggel. Tulajdonképpen ezelőtt nem volt senki, aki így konkrétan csak a nemzetközi kapcsolattartásért lett volna felelős és mivel távozott az, aki még régebben ezzel foglalkozott, így rövidebb ideig az egész tevékenység félbemaradt.

Beszélgetésünk során Noémi azt is elmondta, hogy véleménye szerint ez azért van, mert a magyaroknak nincs semmilyen képviselője az ICF-nél. Az utolsó tag emlékei szerint Vaskuti István volt, aki több mint 30 éven át, egészen 2021-ig a MOB tagja volt, valamint az ICF-nél a Technikai Bizottságot vezette. 2002-ben került az ECA elnökségébe, egyúttal az ICF elnökségébe is bekerült, mint Európa képviselője. 2008-ban megválasztották az ICF első alelnökének ezt követően pedig még kétszer újraválasztották, ezt a posztot 2016-ig be is töltötte. Munkásságát és annak szerepét az is alátámasztja, hogy az MKKSZ-nél 32 évig volt elnökségi tag és a Szakmai Bizottságot több mint 20 évig vezette. Nevéhez köthető a gyorsasági szakág szabálykönyvének a teljes felülvizsgálata és számos új szabály módosítása, mindemellett pedig a MOB Fair Play bizottság és a Mező Ferenc Alapítvány tagja volt.²⁸ Magyarország szemszögéből nézve igazából mindez hátrányként érzékelhető, mivel sportszakmai téren nagyon erős országról van szó, azonban a döntéshozatalban, a diplomácia terén egyáltalán nincs beleszólása, ami problémaként fogható fel Noémi elmondása alapján. 2021-ben szerencsére változás következett be ezen a téren is, ugyanis Schmidt Gábor, az MKKSZ jelenlegi elnöke felismerte ezt a problémát és azt is, hogy változtatni kell a nemzetközi jelenlétén, illetve az ehhez való hozzáálláson. Így született meg a gondolat és a gyakorlatba való implementálása annak, hogy Noémi elkezdett ezekkel az ügyekkel foglalkozni az MKKSZ-nél. Meglátása szerint nagy lehetőségek vannak ezen a területen, amelyek még nincsenek kihasználva Magyarországon, azonban a tavalyi évben megkezdődött a törekvés, hogy ezen változtassanak.

2. Magyarország a Nemzetközi Kajak-Kenu Szövetségben

2021 novemberében tartották meg az ICF római tisztújító kongresszusát, melyen a magyaroknak értékes bizottsági helyeket sikerült megszerezniük. A kongresszus előtt mindössze két bizottságban volt magyar tag, amely az értekezletet követően öt főre emelkedett. Ennek értelmében Horváth Noémi lett megválasztva a SUP-bizottság elnökének, Molnár Dóra az orvosi és antidopping bizottságba került, Storcz Botond a sprint-, Faludy András a maraton- és Tótká Sándor olimpiai bajnok pedig a sportolói bizottságba került be. Az MKKSZ elnöke, Schmidt Gábor nyilatkozata szerint mindez nagyon jó eredménynek számít, hiszen a pandémia miatt elmaradt tisztújító kongresszus nagy várakozásokat váltott ki az egész sportágon belül. Az ICF élére a német Thomas Konietzko került, melyet a magyar szövetség is támogatott. Eltekintve attól, hogy a két nemzet sportolói nagy ellenfelei egymásnak, a politikai érdekei az

²⁸ 80 éves a Magyar Kajak-Kenu Szövetség (2021), Forrás: <https://tortenelem.kajakkenusport.hu/szemely/vaskuti-istvan/85803598-e99e-4a30-b5ba-1571e459fd74> Letöltve: 2022.08.20.

említett két országnak a sportágon belül nagyon hasonlóak és az új elnök személye hozzájárulhat, hogy a kajak-kenu tovább tudjon erősödni az olimpiai mozgalomban. Ezenkívül Schmidt Gábor azt is megemlítette, hogy a kongresszuson bebizonyosodott, hogy a kajak-kenu sportágban a többi kontinens is sokat erősödött Európával szemben. Mindezt igazolja, hogy Európa pozíciókat veszített. Ráadásul Ázsiának, Dél-Amerikának és Afrikának mások az érdekei a sportágban, mint a magyaroknak, ezért megjegyezte, hogy figyelmesnek kell lenniük. Sport politikailag kulcsfontosságú szerepet tölt be minden egyes elfoglalt pozíció, ugyanis Magyarország az egyik legjobbnak számít a sportágon belül, ez idáig pedig nem vett részt a döntéshozatalban, mint például az olimpiai program alakulásában, hogy milyen versenyszámok legyenek vagy éppen a helyszín kiválasztásában. Mivel a nemzetközi szinten sokkal szignifikánsabb a jelenléte a magyaroknak ez indokolja, hogy az MKKSZ koordinálja az említett tagok munkáját, ami szintén Noémi hatáskörébe került.²⁹ A MOB jelenlegi elnöke, Gyulay Zsolt elmondta a 2021-es évi kajak-kenu éves közgyűlésén, hogy forradalmi újítások vannak a kajak-kenuban és nagyon fontos az, hogy az MKKSZ foglalkozik a nemzetközi sportdiplomáciával. Elvégre a nemzetközi szövetségben megszerzett pozícióknak köszönhetően Magyarország harcolhat azokért a tradicionális versenyszámokért, amelyeket az elmúlt években eltávolítottak a sportág műsorlistájából.³⁰ Itt példaként megemlíthető, hogy a 2024-es párizsi nyári olimpiai játékokon a kajak-kenu gyorsasági szakágának rovására a NOB két versenyszámot az extrém szlalom programjába helyezett át. A NOB megszabta, hogy a versenyszámok száma nem változhat, így az ICF bizottsága amellettt döntött, hogy a gyorsasági szakág két számát csoportosítja át a szlalomba, mellyel a gyorsasági programban 10 számban, a szlalom szakágban pedig 6 számban lehet majd versenyezni Párizsban. Mindez némi vitát váltott ki mind a sportolók, mind a vezetők körében, hiszen egy hirtelen jött javaslatétel alapján, nagyon gyorsan elfogadásra került az ICF-nél az újítás, ráadásul nézettség szempontjából is nagyobb sikernek örvendett a gyorsasági kajak-kenu sport. Az olimpiai sportágak közt Magyarország az egyik legeredményesebb a gyorsasági kajak-kenuban, a versenyszámok csökkentésének okán pedig a magyar olimpiai csapat eredményessége is múlhat.³¹

²⁹ MKKSZ: Értékes bizottsági helyeket szereztünk Rómában (2021) Forrás: https://kajakkenusport.hu/hir/ertekes-bizottsagi-helyeket-szereltunk-romaban?utm_source=club&utm_medium=mkksz_box Letöltve: 2022.11.02.

³⁰ MKKSZ: Komoly konszezusban a sportág (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/komoly-konszezusban-a-sportag> Letöltve: 2022.11.02.

³¹ Lantos Gábor: A kajak-kenu és az öttusa szétveréshez asszisztál a nemzetközi olimpiai bizottság (2020) Forrás: <https://www.origo.hu/sport/egyeni/20201207-nemzetkozi-olimpiai-bizottsag-2024-parizs-program.html> Letöltve: 2022.11.02.

A szakmai bizottságokba való bekerülésnek a kérdését más szemszögből vizsgálva megállapítható az, hogy minden személy sportolói múlttal rendelkezik a kajak sportágban. Ezt Noémi is hangsúlyozta, hogy összességében nézve valamilyen sport múltja azért szinte mindenkinek van, emellett észrevételei alapján arra a megállapításra jutott, hogy a még aktív sportolókat nehezebb bevonni az ilyen feladatok végzésébe. Ennek kapcsán példaként Tótka Sándor nevét említette meg, mivel még aktívan edz így korlátozott a szabadideje, azonban ettől függetlenül véleménye szerint a hajlandóság megvan a munkába való bekapcsolódásra. Ezenfelül aki professzionális szinten űz valamilyen sportot általánosságban előre is gondolkodik, hogy a pályafutásának egyszer vége lesz, tehát megfigyelhető, hogy még aktív versenyzés mellett is bekerül valaki a vezetők közé, vagy pedig miután abbahagyja a versenysportot akkor tér vissza valamilyen formában az MKKSZ-hez.

3. Lehetőségteremtés más földrészeken a magyar sportolóknak

Rátérve az egyik fő kérdésemre, melyben a Dél-afrikai edzőtáborozás kialakulásának részletei érdekeltek, Noémi segítségével sikerült egy átfogó képet kapnom az egésről. Mindenekelőtt az időben kicsit visszamenve, az első ötlet kialakulásával kell a kérdés megválaszolását kezdeni. Ebből a korszakból Almási Nándor nevét emelném ki, ugyanis ő volt az egyik első személy, aki Dél-Afrikába került ki edzői pályafutása alatt. Egy budapesti egyetemen segített kapcsolatok kiépítésében egy tanárnak a pretoriai egyetemről, aki ezekután őt öt hétre meghívta hozzájuk Pretoriába, ahol több klubot is bemutatott neki, valamint lehetősége volt asszisztálni az edzéseken is. Almási Nándor elmondása szerint Dél-Afrikában, ha lefekszik az ember este, akkor is tudja, hogy reggelre napsütésre fog ébredni. Ez is ráerősít arra a tényre, hogy a feltételek azon a térségen tökéletesen megfelelőek a kajak-kenu sportolói számára.³² Hüttner Csaba az MKKSZ felnőtt szövetségi kapitánya volt az első, aki elkezdett azon dolgozni, hogy a magyarországi kajakosok meleg égövi helyszínen készüljenek a legrangosabb versenyekre. Az apartheid megszűnése után 1994-től kezdett el a magyar válogatott tesztutakon kimenni Dél-Afrikába az ottani területeket felderíteni. Szakmailag esett a választás erre a helyre. Azonos időzónában van, könnyen - egy nap alatt - elérhető, az árak is megfelelőek, valamint az időjárás koratavasszal, amikor a vízi edzéseket megkezdik a sportolók, ezen a területen sokkal kedvezőbb, mint Európában. Három központi helyszíne van a MKKSZ-nek, ahol a válogatott versenyzők megkezdik az az évi felkészülést. Az egyik a spanyolországi Sevilleban található, a másik Montebello-ban Portugáliában és az utolsó pedig a már említett Pretoria államban

³² Jochapress: Most éppen itthon a világjáró kajakedző (2018) Forrás: <https://jochapress.hu/eppen-itthon-vilagjaro-kajakedzo/> Letöltve: 2022.11.02.

található, Roodeplaas Dam-ban. Egy hosszútávú tervet sikerült megvalósítani a Dél-afrikai helyszín kiválasztásával, melyet egy álmoként is emlegetnek. Miután egyetértettek Hüttner Csaba koncepciójával és támogatva lett az ötlet, akkor nevezték ki az említett helyszínt központnak. Almási Nándor kapcsolatai révén a 90-es évek közepe óta már rendszeresen megfordultak az adott térségben a magyar versenyzők, így már részben adott volt a helyszín, a feltételek pedig tökéletesnek bizonyultak. A helyszínválasztásnál szeretett volna a szövetség egy olyan bázist kialakítani a versenyzők számára, amely kiszámítható és stabil szolgáltatást biztosít, illetve hosszú távon költséghatékony megoldást jelent. Az egyik legjobb oldala ráadásul az egészségnek, hogy nincs időeltolódás, mindig kedvező az időjárás, illetve van egy kellően nagy méretű és megfelelő vízfelület, ahol akadálytalanul tudnak készülni a versenyzők.

Az MKKSZ hosszútávú megállapodást kötött egy Dél-afrikai partnerrel, az Academy for Canoe Development-tel, akik a versenyzők számára kétféle típusú szálláslehetőséget is biztosítanak a helyszínen.³³ Az Academy for Canoe Development a sprint kajakozással és kenuval foglalkozó központ Tshwane-ban. Berendezést és helyszínt biztosítanak a nemzetközi és a helyi csapatok számára edzőtáborok lebonyolításához. Az Akadémia egy természetvédelmi területen található, mely tökéletes edzési helyszínek bizonyul egész évben.³⁴ A bázishely kialakítása úgy történt, hogy konténerekben kiküldött a szövetség Magyarországról kajakokat, kenukat, motoros csónakokat és eszközöket, amivel minden feltételt biztosítani tudnak a felkészüléshez az érkező csapatnak. Ezáltal nem kell ott helyben bérelnie a szövetségnek a felszerelést, hanem van egy fix hajópark, amelyet minden szezon kezdete előtt feltöltenek a versenyzőkkel. Ahogy Noémi is megemlítette a riport során, a spanyolországi edzőtábor helyszínnel kapcsolatban, hogy egyfelől jó, mert Európán belül van, de ebből adódóan drága. Másrészt az időjárás kiszámíthatatlan, ugyanis előfordult már az is, hogy Magyarországon jobbak voltak az időjárási viszonyok abban az időben, amikor az edzőtábor zajlott Spanyolországban. Számításai kimutatták, hogy egy kéthetes edzőtábor Sevilában ugyanannyi pénzbe kerülne, mint egy négy hetes felkészülés Dél-Afrikában. Tehát Dél-Afrikában dupla annyi időt el lehet tölteni ugyanazon az áron. A szerződést kezdetben olimpiai ciklusokra kötötték meg, melyben az árak előre fixálva voltak, hogy mit és mennyit tud vállalni a magyar szövetség. A jelenleg zajló rendkívüli helyzetek miatt és az ennek következményeként kialakuló gazdasági helyzetek miatt most évről évre felülvizsgálja és újra tárgyalja a lehetőségeiket a két fél. Közös eldöntik,

³³ MKKSZ: Új magyar bázis épül Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/uj-bazis-del-afrikaban/> Letöltve: 2022.11.02.

³⁴ Hivatalos weboldal: The Academy for Canoe Development Forrás: <https://www.academyforcanoedevelopment.com>

hogya a következő év miként alakuljon, mekkora csapatot tud küldeni az MKKSZ és mekkora összegért. Minden évben így szűk két hónapot tölt el a magyar csapat az edzőtábor helyszínén, mely az év többi részében kihasználatlanul áll ott. Azonban még így is jobban megéri a felkészülési időt ott tölteni, mint más helyen. Ezt jól alátámasztják a magyar csapat eredményei, sikerei. A helyszín szigorúan szakmai szempontok alapján lett kiválasztva, ámde az sem utolsó, hogy egy olyan helyszínen tudjon készülni a válogatott csapat, ahol fel is tudnak tölteni a sportolók az egy- vagy kéthetes ciklus alatt.

4. A kiépített nemzetközi kapcsolatok és azok jelentősége

A továbbiakban a riport során áttértünk arra a kérdéskörre, hogy mi alapján dől el az, hogy ki hol tölti el a felkészülési időt, illetve működik-e az adott helyen helyi kajak-kenu egyesület. Ez a kérdés amiatt merült fel bennem mivel, ha Magyarországon a kajak-kenu sportban a vezetők felismerték, hogy mekkora potenciál van Dél-Afrikában, akkor ugyanezt vajon kihasználják-e a helyiek vagy más ország sportolói is. Feltételezésem pontosnak bizonyult, ugyanis nem csak a helybeli lakosságnak tűntek fel a vitathatatlan feltételek az evezéshez, hanem más európai országoknak is. Emiatt úgymond egy kisebb kihívás is kialakult a helyszín lefoglalása miatt, mivel egyre több ország számára kecsesítőek a feltételek és próbálják itt kivitelezni a felkészülést. Működik emellett ott egy helyi sportegyesület is. Valamint az erőnléti edzésekhez is megvan minden feltétel. Amennyiben összevetjük a másik legkedveltebb helyszínnel, azaz Sevillel Dél-Afrikát elmondható, hogy az előbbi helyszínen a szerződés szükségessége nem bizonyult számottevőnek. Ez betudható annak a ténynek is, hogy az időjárási viszonyok kiszámíthatatlanok, valamint az elsődleges helyszín az Dél-Afrika, amelyet minden szezonban úgymond köteles az MKKSZ felölni sportolókkal, hiszen szerződés köti, illetve a saját érdeke is. Abban pedig, hogy ki, mikor, illetve hova szeretne menni a felkészülési időt eltölteni a szövetségi kapitány viszonylag szabad kezet ad a versenyzők edzőinek. Ilyenkor ezt úgy kell elképzelni, hogy leegyeztetik mindenkivel, hogy mik az elképzelések, illetve hogyan illeszkedik be a tervbe az út, és erre van egy kijelölt keretösszeg, amelyet fel tud használni a szövetség. Nyilvánvalóan az lenne az ideális, ha a válogatott keret együtt tudná tölteni a felkészülést, azonban ez a gyakorlatban szinte kivitelezhetetlen lenne. Végezetül a lehetőségek között még egy hely említésre méltó, azaz Las Vegas, mely az utóbbi években kezdett csak körvonalazódni, hogy alkalmas felkészülési hely lehet belőle. Az idei évben az előző évekkel ellentétben az egyik mesteredző úgy döntött, hogy Dél-Afrika helyett Las Vegasba viszi a tanítványait az év első melegvízi edzőtáborába. Las Vegasban Dávid Zoltánnak köszönhetően

minden megadatik a tökéletes felkészüléshez, hiszen huzamosabb ideje kint él - már több mint 20 éve - edzőként dolgozik és emellett egy kajaktúra-cég vezetője.³⁵

Hazai tekintetben nem mondhatjuk el, hogy más országok versenyzői országunkat választják edzőtáborozásra vagy felkészülésre az adott év szezonjára. Mindez betudható annak, hogy a klíma az év nagyobb részében nem annyira vonzó országunkban, hiába vezető sportág a kajak. A magyar csapat a külföldi edzőtáborokból való hazatérése után több hely közül tud választani, hogy hol folytatja a felkészülését, mely a szövetség hatáskörébe tartozik. Külföldi versenyzők főként a nagyobb versenyeket megelőző napokban vagy hetekben szoktak Magyarországra utazni, hogy akklimatizálódjanak. Példaként az ausztráliaiakat lehet megemlíteni, illetve az amerikaiakat hiszen eltérő időzónából érkeznek, mely miatt alkalmazkodni szükséges. Noémi az ausztrál sportolókat említette meg, akik már több mint 10 éve járnak Szolnokra edzeni, akár egész nyáron át. Az idei évben Szegeden rendezték meg a kajak-kenu világbajnokságot, melyre az amerikai sportolók szintúgy előbb érkeztek. Ilyenkor, mivel még a hivatalos verseny programja nem kezdődik el, a sportolóknak a megfelelő feltételek biztosítása, mint például a buszjáratok szervezése, hogy az evezős pályára eljuthassanak elengedhetetlen, mely Noémi feladatkörébe tartozik. A versenyre való korábbi érkezés már megszokott, hiszen mindenkinek valamilyen szinten alkalmazkodnia kell az új helyszínhez. Magyarországon minden versenynek külön szervező bizottsága van. Ebben az esetben például van egy személy, aki csak azért felelős, hogy tartsa a kapcsolatot a többi csapattal. Ilyenkor ahhoz a bizonyos személyhez érkezik be mindenféle igény, hogy milyen szálláshelyre van szüksége a csapatnak, hány szoba kell, illetve milyen árkategóriában gondolkodnak. A szövetségnek többféle kategóriát kell biztosítania, legalább 3 félért, például egy 5 csillagos-, egy 3 csillagos- és egy olcsóbb kategóriájú hotelt is. Amikor egy csapat foglalni szeretne, akkor nem azt választja ki, hogy milyen minőségű helyre szeretne menni, hanem egy árkategóriát jelöl meg, ami alapján a magyar szövetség, ezen belül a felelős munkatárs osztja el legideálisabban a csapatokat, lehetőleg teljesen feltöltve a lefoglalt szálláshelyeket. A Szegedhez közel eső városokban szoktak szálláshelyeket előre lefoglalni és szerződést kötni, mely még bevételi forrásként is értelmezhető a szövetségnek, hiszen előre történik a foglalás és a kifizetés, melyre 1-2%-ot rá tudnak még tenni, tudtam meg Noémitől.

³⁵ MKKSZ: Vegasra cserélte Dél-Afrikát a Kicsi Team (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/vegasra-cserelte-del-afrikat-a-kicsi-team> Letöltve: 2022.11.02.

5. Nemzetközi versenyek szervezése és részvétel

Rátérve a sportdiplomácia fő helyszínére, a nemzetközi versenyeken való részvételre feltételezésem Noémi ismét megerősítette, hogy tökéletes helyszínül szolgálnak a versenyek a nemzetközi kapcsolatok ápolására és újak kialakítására is. Azokon a rendezvényeken, ahol több ország is képviselteti magát a részvétel fontossága úgy vélem vitathatatlan. Ezeket a lehetőségeket Magyarország kajak-kenu vezetői is teljes mértékben próbálják kihasználni. 2019-be Szeged adott otthont az olimpiai kvalifikációs kajak-kenu világbajnokságnak, ahova igyekezett a magyar szövetség mindenkit meghívni. Ezt megerősíti az is, hogy abban az évben egy magas színvonalú verseny megrendezéséért voltak felelősek a magyarok, melyen több mint 100 ország képviseltette magát.³⁶ Noémi kiemelte, hogy ezeken az alkalmakon igyekeznek kihasználni minden lehetőséget a kapcsolatok ápolására, amikor minél több országot vendégül tudnak látni. Lévén, hogy egy többnapos rendezvényről van szó és ilyenkor a versenyszámok között is van szabad idő, a vezetők igyekeznek minden alkalmat kihasználni például az új kapcsolatok kialakítására. Egy verseny kezdetén két fő esemény szokott lezajlani, egyfelől egy nyitó ünnepség az első nap előtt este, ahol megnyitó beszédet mondanak, köszöntőt mond a rendező helyszín polgármestere, valamint a szövetségi elnök. Másfelől pedig egy team leaders meeting is lezajlik, ami egy csapatvezetői megbeszélés, ahol minden fontos dolgot tisztáznak a verseny menetével kapcsolatban. A verseny végén a záróünnepség keretén belül emellett még átadják a zászlót hivatalosan is a következő rendező városnak. A világbajnokságok esetében 4 évvel, világkupa rendezésekor pedig 2 évvel előbb döntenek el, hogy melyik város fogja megkapni a rendezés jogát.

Lebonyolítás szempontjából, mivel Szeged már sokszor adott otthont nagyobb versenyeknek, Európa- vagy világbajnokságnak, így nincs szükségük rá, hogy sok időt elvegyen a szervezés. Van erre egy csapat, akik viszonylag későn kezdenek el szervezkedni Noémi elmondása alapján, azonban mondhatni ebben már rutinosak is. Máshol, ahol nem rendeznek meg évente versenyeket ott valószínűleg több időt vesz igénybe egy teljes versenynek a megszervezése. Az MKKSZ-nél mindenki tudja, hogy mi a dolga és így körülbelül fél évvel előbb elegendő elkezdni egy világbajnokság megtervezését, holott már 4 évvel előbb tudni lehet, hogy Magyarországon kerül-e megrendezésre. Ez is mutatja Magyarországon a kajak-kenu erejét és jelentőségét, valamint, hogy már mennyire rutinos szervező országnak számít. Minden

³⁶ MKKSZ: Elkezdődött a vébé a kajak-kenu bölcsőjében, Szegeden (2019) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/elkezdodott-a-vilagbajnoksag-a-kajak-kenu-bolcsojeben-szegeden> Letöltve: 2022.11.02.

nemzetközi verseny alapvetően az ICF eseménye, amelynek mindig más ország ad otthont. Ezáltal nem meghívásos versenyről van szó, hanem meghirdetésre kerülnek az adott év versenyei, illetve a pontos dátum és a helyszín is, amelyre minden ország tud jelentkezni. A szervező ország kiad egy bulletin nevű dokumentumot, amelyben minden a versennyel kapcsolatos fontos információ megtalálható és így tudnak jelentkezni a világ bármely országából a csapatok. Az MKKSZ-nél igyekeznek motiválni az országokat, hogy minél többen vegyenek részt az adott versenyen, hiszen ezáltal nívósabb lesz az egész verseny, és Noémit idézve „jól is néz ki”, ha minél többen megjelennek.

Amit még Noémi szerint érdemes megemlíteni, illetve órákig tudott volna beszélni róla, az a versenyek szervezése és a gyakorlatban való megvalósítása. Itt a legapróbb dolgokra kell gondolni, mint például egy hangárbeosztás, amelynél nagyon figyelmesnek kell lenni, hogy olyan országokat ne tegyenek egymás mellé, akik között tudjuk, hogy valamilyen konfliktus van. Ilyennek számít például Oroszország és Ukrajna, ahol érdemes elkerülni az egymás közötti közelséget, nyilván ez nem minden esetben kivitelezhető, azonban a lehetséges konfliktusok felmerülését ezzel is minimalizálni lehet. A dolgozatomba már említettem, hogy a politika befolyásolja a sportolók életét is, ezekkel az apróságokkal is bebizonyosodik, hogy nem tud a kettő egymástól teljesen függetlenül létezni. A versenyek szervezésekor ezenkívül szívességet is lehet tenni például azokkal az országokkal, akikkel a szervezők jobb kapcsolatot ápolnak. Apróságokra kell ilyenkor is gondolni, ami megkönnyíti a versenyzőknek a részvételt, mint például, hogy a szállóhelyhez közelebb helyezik el az adott ország sportszereit. Noémi megemlítette, hogy ilyen idén is megesett, hogy egy versenyen „kiszúrtak” a csapattal a szervezők és ezt figyelembe vették, amikor ők rendeztek versenyt. Ezeket az információkat félig nevetve mondta el nekem, mert vannak olyan apróságok, amikről nem a sportolók tehetnek, inkább a szervezők. Emellett olyan diplomáciai finomságokat említett még meg, amelyekre fontos odafigyelni, mint például a zászlók elhelyezése, vagy pedig a nemzeti himnusz lejátszása az eredményhirdetéseknél. Ezek fontosnak bizonyulnak, hogy semmilyen melléfogás ne történjen, ugyanis az is diplomáciai konfliktushoz vezethet. Úgy gondolom, hogy ezek lényeges dolgok, mind az ország hírnevét, mind a szervező bizottságot nézve, hiszen általánosságban nagy nézettségnek örvendhetnek a világversenyek és ilyenkor felkapott lehet egy melléfogásról szóló hír is.

6. Nemzetközi versenyek más kontinensen

Egyre több olyan országban kerülnek megrendezésre kajak-kenu versenyek, amelyek nem megközelíthetőek szárazföldön és ezek külön logisztikát igényelnek. Ilyen volt az idei évi kanadai világbajnokság is Halifaxban. Noémi elmondta, hogy ez a magyar csapatnak egy igen nagy kihívás volt. A versenyhajók egyszerűsített szállítmányozásának érdekében az európai országoknak volt szervezve egy kajak szállító konténer Németországból, mellyel mindenkinek lehetősége volt eljuttatni a versenyre a sporteszközöket. Azonban ezzel egyetlen probléma volt, hogy nagyon korán elindult a szállítóhajó, már a magyarországi válogató verseny előtt. Ebből következően, akkor még nem tudta a magyar csapat, hogy kik fognak kijutni a kanadai világbajnokságra, így egyértelműen ez az opció nem volt megfelelő. Emiatt a szövetség vezetősége úgy döntött, hogy egy külön konténert fognak kiküldeni Kanadába a hajóvontával együtt. A szállítmányozás egy ideje eléggé kiszámíthatatlan Noémi meglátása szerint, így ezzel kapcsolatban sokáig tartott ennek a véglegesítése, ráadásul így is korán mentek ki a célországba a hajók. Ezzel annyi volt csak a probléma, hogy minden versenyzőnek pót hajót kellett biztosítani. A gyorsasági kajak-kenunál ez könnyen megoldható, a fejtörést a para kajakosok sportolói okozták, hiszen a hajók itt az emberre vannak rászabva és kevés is van az országban. Ez nagy megpróbáltatás volt, hogy megoldják mindenkinek az itthoni edzést abban az egy hónapban, amikor utaztak a hajók. A riportomat október 7-én készítettem el Noémivel és ekkor mondta, hogy a versenyről a kajakok csak szeptember vége felé érkeztek vissza. Sőt még akkor is folyamatosan nyomás volt a szervezőkön, hogy a kajakok épségben és időben megérkeznek-e a helyszínre és vissza. Sok olyan ország van, akik ezt az utat saját büdzséből nem engedhették volna meg maguknak, így a magyar csapat szerencsésnek tudható be, hogy ez az éves költségvetésbe belefért. Logisztikai szempontból komoly odafigyelést igényel az egész, hiszen az érkező kajakokat valakinek várnia kell az adott kikötőben és onnan is a verseny helyszínére kell szállítani. Ennek kapcsán még a tokiói olimpia említhető meg, ugyanis hasonló helyzet állt fent akkor is. Ilyen esetekben a szervezőbizottságban utána érdeklődnek, hogy ki az, akit lehet keresni ezügyben segítségül és akkor velük kell egyeztetni. A 2020-as olimpiánál a szállító repülővel kiutazott egy, a szövetség által kijelölt személy, hogy a kajakokat végig kísérje. Japán távolsága miatt, illetve egy ilyen nagy jelentőségű versenynél a rendező országban nem volt olyan személy, akire rábízta volna a magyar csapat a felszereléseit. Ennek okán a magyar szövetség jelölte ki azt a személyt, aki eljuttatta a sportszereket az olimpia helyszínére. Noémi elmondása alapján egy világbajnokságnál vagy kisebb versenynél erre nincs kapacitása a szövetségnek, hogy valaki csak azért kiutazzon, hogy felügyelje a kajakok és kenuk szállítását,

megérkezését. Ilyenkor a helyi szervezőkre bízzák rá ezt a feladatot. Európán belül könnyebb a helyzet, ugyanis a szövetségnek van már erre egy külön csapata, akik a szállítással foglalkoznak. Ilyenkor pontosan megvan, hogy mikor kezdődik az edzőtábor vagy a verseny és a technikai stábbal való egyeztetéskor megbeszélik, hogy a kajakoknak mennyi idő kell, hogy eljussanak az adott helyre. A csapat határozza meg, hogy mikor akar első alkalommal vízre szállni és ehhez igazodik a stáb, akik a kajakokat szállítják. Itt példának Sevillát lehet megemlíteni, ahova körülbelül két nap alatt tudják eljuttatni a kajakokat. Feltéve, ha hétfőn kezdődik az edzőtábor ilyenkor kijelölik a péntek délutáni időpontot, amikorra mindenkinek el kell juttatni a kajakját, illetve az evezőket az MKKSZ központjához és innen történik a szállítás. Probléma akkor merülhet fel, amikor valaki csak csapathajóban versenyzik és szeretné a saját egyes hajóját is vinni. Ilyenkor ezeket limitálni kell, mivel nincs lehetőség arra, hogy végtelen mennyiségű kajakot szállítsanak.

Mindig akadnak új kihívások a kajak-kenu versenyek, illetve az edzőtáborozások szervezése során, melyeket eddig az MKKSZ-nek sikerült ügyesen leküzdenie. Ilyen volt a 2020-as évben kitörő világbajnokság is vagy a jelenlegi gazdasági helyzet, melyhez mindenkinek alkalmazkodnia kell. Egyre több tapasztalata van a szövetségnek a szállítványozás területén, illetve a váratlan helyzetek szakszerű és gyors megoldásában. Noémi végszóként elmondta, hogy unatkozni nem igazán szoktak a szövetségnél, mert amikor épp úgy néz ki, hogy „csendesebb vizekre tudnak evezni”, akkor valamilyen váratlan fordulat bonyolítja meg a mindennapokat, mint például a fentebb említett kihívások. Már nagy erővel készülnek a jövő évi szezonra és folynak a szervezési munkálatok. Még egyszer kiemelte ő is, hogy Dél-Afrika pusztán szakmai megállapodás, melynek nincs más célja a szövetség szempontjából. Illetve még hozzátette, hogy amikor a 2022. évi FINA úszó- világbajnokságra az indonéz bizottságtól érkeztek vezetők, akkor velük sikerült megbeszélést egyeztetni, tehát itt is elkezdődött valamiféle együttműködés. Ennek keretében megállapodást kötöttek, hogy sportolók és edzők is jöjjenek Magyarországra edzeni táborokban, illetve szakmai képzéseken részt venni. Ezzel elindult Magyarország is abba az irányba, hogy legyen valamilyen szakmai vagy diplomáciai kapcsolatuk, amin egyre többet dolgoznak.

Noémi véleménye szerint alapvető célja a szövetségnek az a sportszakmai siker, hogy minél több olimpiai érmet, világbajnoki címet szerezzen a magyar csapat. Ezt ráadásul nagyon jól meg lehet támogatni diplomáciai szempontból akár, ha egy verseny szervezését nézzük, akár a döntéshozatalban való részvételt. Úgy gondolja, hogy Magyarország ahhoz képest, hogy a sportágon belül vezető szerepet tölt be kicsit háttérbe van szorítva a döntéshozatalban, ami nem

túl előnyös, azonban nagyon fontos lenne hosszútávon. Emiatt is szorgalmazza még nagyobb erővel a sportdiplomáciai kapcsolatoknak a kialakítását és ápolását. Ennek nem mérhető egzakt módon a szerepe, mivel hosszú időt igénylő folyamatról van szó, azonban a jövőben példának okáért, hogy a 2028-as olimpiai játékokon milyen versenyszámok lesznek fontos szerepe van.

V. A SPORTÁG JELENJE ÉS JÖVŐJE

November 3. és 5-e között tartották meg az ICF 39. őszi kongresszusát Pattayában, Thaiföldön, melyen a magyar küldöttség is részt vett. Az eseményre egy háromtagú delegáció utazott, köztük Horváth Noémi az ICF SUP bizottságának elnöke és a nemzetközi kapcsolatokért felelős munkatárs is jelen volt. Mind a SUP szakág, mind a magyar szövetség szempontjából jelentős szerepe van Noéminek, hiszen a kongresszus alatt a vezetői asztalnál helyet foglalhatott és minden board tanácskozásra meghívást kapott. Ezen a konferencián adta be pályázatát egy rendhagyó multiszakág-világbajnokság megrendezésére a delegáció 2027-ben, mely egyben olimpiai kvalifikációs verseny is. Erre a döntés várhatóan 2023 áprilisában fog megszületni. A sportágat nézve, az egész szakág és a nemzetközi szövetség szempontjából is az ilyen presztízsű esemény brand erősítő lenne, valamint költséghatékony, ugyanis egyidőben rendeznék meg a gyorsasági világbajnoksággal a para kajak-kenu, a maraton- és a SUP-világbajnokságot is. Várhatóan a jövő év elején az ICF elnöke, Thomas Konietzko Budapestre látogat, ahol a magyar szövetségnek lehetősége nyílna prezentálni a koncepciójukat a versennyel kapcsolatban és meggyőzni, hogy működőképes lehet egy ilyen nagy volumenű esemény. Mindez Magyarországot nézve is előnyökkel járhat, ugyanis így a sportág nézettségét, valamint az elterjedtségét a fiatalok körében és a támogatását is növelni tudnák. Hasonlóan sportdiplomáciai sikernek tudható be a törekvéseknek köszönhetően, hogy az ICF sprint bizottsága soron következő ülését Budapesten tartja következő év februárjában. Az ilyen nagyobb jelentőségű megbeszélések és kongresszusok rendezésének joga is növeli Magyarország részvételét, valamint a beleszólását is a döntéshozatalba.

A thaiföldi kongresszuson két új nemzetközi szövetséget tagságába fogadott a sportág, így jelenleg 172 tagszövetsége van a testületnek, melyben Magyarországnak is igen nagy szerepe van már. Ezt megerősíti, hogy Horváth Noémi prezentációt tartott a SUP szakág témakörében, továbbá egyeztetéseket folytatott Szakács Bálint, ügyvezető igazgató a kommunikációs és a szervezeti kultúra területén, valamint Környei Gergely az MKKSZ szabadidős szakágvezetője a fenntarthatóság témájában folytatott tárgyalásokat. Fontos előre lépésnek számít a sportág szempontjából, hogy elfogadták az ICF Fit For Future stratégiát, melyben a jövőt nézve arra

összpontosítanak, hogy versenyképesek maradhassanak hosszútávon az evezősportok a többi sportággal szemben. Ezen stratégia megalapozza a sportág fenntarthatóságát és irányadó pilléreket fogalmaz meg mind a kormányzásával, márkamarketingjével és a kommunikációjával egyaránt.³⁷

Az fentebb leírtak igazolják, hogy Magyarország szerepe jelentős a sportágban és ez növekszik, nem csak a sportolói oldalról nézve, ahol a magyar sportolók évek óta előkelő eredményeket érnek el. A szövetségen belül elindult egy folyamat, melynek kereteiben egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a sportdiplomáciára, mely hosszútávon gyümölcsöző lehet a sportágnak.

VI. ÖSSZEFOGLALÓ

Szakedolgozatom célja Magyarországon a kajak-kenu sportban már meglévő nemzetközi kapcsolatok felkutatása, ezeknek a létrejöttének a megismerése és a folyamatos ápolásának nyomon követése, illetve a további kapcsolati tőkék kialakításának lehetősége volt. Munkámban a legnagyobb hangsúlyt a sportdiplomáciára fektettem, melyhez a diplomácia és a sportdiplomácia közötti kapcsolat felkutatása elengedhetetlen volt. A teljesség érdekében a sportdiplomácia gyökereihez, kialakulásához kanyarodtam vissza, mely jelentőségének szemléltetését az ókortól kezdtem. Tulajdonképpen akkor már megjelent a diplomácia egyes társadalmak között, habár még nem így hivatkoztak rá, azonban megalapozták annak a fő jellemvonásait. A sportdiplomácia eredetének bemutatását pedig az ókori olimpiai játékok kezdetéhez kötöttem. Munkámban szemléltettem, hogy az évek során milyen nagyobb történések és sportesemények alakították a sportdiplomáciát és járultak hozzá ahhoz, hogy ma a sportolóknak szervezett rendezvények ennek köszönhetően zökkenőmentesen lebonyolíthatók legyenek. Emellett a sport fontosságának szerepébe is bepillantást nyerhettünk a munkámban, olyan esetekben, amikor a sport vagy a sportolók jelentik a közeledést két egymással szemben álló állam között. Fontosnak tartom ismét megemlíteni, hogy bármilyen sportágnál megállapítható, hogy nem tud manapság már a diplomáciától, politikai beavatkozásoktól függetlenül működni.

Alapfelvetésként megfogalmazódott bennem, hogy Magyarországon az időjárási viszonyok nem tökéletesek ahhoz, hogy a legjobban teljesítő sportolókat neveljék ki országunkban, mégis köztudott, hogy a világranglétrán e sportágon belül a magyarországi kajakosok az egyik

³⁷ MKKSZ: 2027-ben multiszakág-világbajnokságnak adna otthont Szeged (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/2027-ben-multiszakag-vilagbajnoksagnak-adna-otthont-szeged> Letöltve: 2022.11.10.

legjobbnek számítanak. Mindezeket a dolgozatomban is említett sportsikerek alátámasztják, valamint a sportág fejlődése is, ugyanis az eredményeknek köszönhetően tud működni a szövetség évről évre egyre jobban. Ezek teszik lehetővé, hogy más kontinensen hónapokat tölthessenek el a legkiválóbb versenyzői az országnak, hogy felkészüljenek az adott évre, melyet az MKKSZ biztosít a versenyzőknek. Munkám során világossá vált számomra, hogy a sikerek mögött a sportoló munkája mellett tehát elengedhetetlen a szövetség támogatása is, mely a sportdiplomáciában nyilvánul meg. Ez alatt azokat a tényezőket értem, melyek elősegítik az sportág fejlődését, lehetőségeket teremtenek a külföldi, meleg égővi edzőtáborok lebonyolítására, új programok bevezetésére a sportágon belül és fejlesztésére egyaránt. Az elkészített riporttal Horváth Noémivel tisztáztam bennem a felmerült kérdések az edzőtáborozással kapcsolatban és hogy milyen jelentősége van a sportdiplomáciának és a nemzetközi kapcsolatok ápolásának az MKKSZ-nél.

E munka során tehát sikerült egy átfogó képet kapnom arról, hogy mikor és hogyan indult meg a magyarországi sportolóknak a kiutazása Dél-Afrikába, valamint Spanyolországba. Emellett újabb lehetőségek után kutatva felmerült, hogy kivétel nélkül minden feltétel tökéletesnek bizonyul a Las Vegas-i helyszínen is. Megállapításom szerint már van egy jól bevált helyszíne a magyar csapatnak külföldön, azonban nem zárkoznak el teljesen az új területek felfedezésétől sem, valamint, hogy újabb országokkal a sportdiplomácia révén új kapcsolatok alakítsanak ki, melyek a jövőben újabb meleg égővi helyszínei lehetnek a csapatnak. Mindez annak is betudható, hogy a kajak-kenu sport Magyarországon folyamatosan egyre elterjedtebb a fiatalok és a sportolni vágyók körében.

A téma aktualitását vitathatatlannak tartom, mivel jelenleg is kiemelkedően jól teljesít Magyarország a kajak-kenu sportágban és úgy vélem, hogy a jövőre való tekintettel az utánpótlás felkészítése már most ugyanúgy fontos tényező. További vizsgálódásom alatt, arra a következtetésre jutottam, hogy az MKKSZ munkatársai, illetve a nemzetközi szövetségbe való pozíciók elfoglalása előrelépést jelent a sportág szempontjából és jelentősen hozzájárulhat a sikerességéhez az elkövetkező években is. Mindezek a döntéshozatalban a legfontosabbak, hiszen ilyenkor például a legnagyobb verseny, az olimpia megrendezésében, helyszínének megválasztásában és a versenyszámok kialakításába is beleszólhatnak a magyar bizottsági tagok.

Elemzéseim során fényt derítettem továbbá arra, hogy az MKKSZ nem csupán a versenysport terjesztésére összpontosít, hanem emellett a szabadidős tevékenységekre és ezáltal arra, hogy minél több emberrel megismertessék a sportágot, igen nagy hangsúlyt fektetnek. Mindezt

igazolja a „Hazai Vizeken!” eseménysorozat, mely országszerte nyolc különleges helyszínre invitálja a sportolni vágyókat.³⁸ Ráadásul egyre nagyobb nézettségnek örvend az egyetemisták körében is az evezős sportág, ezen belül is a Dunai Regatta, melyen különböző egyetemek hallgatói állhatnak rajthoz sárkányhajóban.

Bár a sportdiplomácia kérdésköre még bőven feltárásra szorul a kajak-kenu sport tekintetében Magyarországon úgy vélem, hogy a kezdeti lépések, amit Horváth Noémivel együtt az MKKSZ megtesz ezeknek az érdekében jelentősen segíteni fogja a sportág fejlődését és sikerességét az országban.

VII. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetemet szeretném kifejezni mindenekelőtt konzulensemnek, Dr. Sáringer Jánosnak, akinek köszönhetően megismerkedtem a diplomáciával és ezen belül a sportdiplomáciával, amely nélkül a munkám alapötlete nem jöhetett volna létre. Valamint köszönet mindazokért a gondolatokért és ajánlásokért, melyek szakmailag bővítették munkámat.

Köszönettel tartozom emellett edzőmnek, Fehér Csabának, aki által megismerkedhettem a kajakozás mögött zajló folyamatokkal, aki türelemmel mellettem állt a több mint egy évtizedes kajakozásom során és megszerettette velem ezt a sportot, valamint motivált az egész kutatásom megírásában.

Nem utolsó sorban köszönöm Horváth Noéminek, hogy a hozzájárulása nagymértékben segítette és megalapozta munkámat és annak hitelességét.

VIII. IRODALOMJEGYZÉK

1. 1921. évi LIII. törvénycikk a testnevelésről, Forrás: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92100053.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39>
Letöltve: 2022.11.20.
2. 80 éves a Magyar Kajak-Kenu Szövetség, Forrás: <https://tortenelem.kajakkenusport.hu/szemely/bonn-otto/2e9a1a20-0c8c-4d4a-9439-9843e983985f> Letöltve: 2022.08.20.
3. Bába Iván-Sáringer János (2021): Új diplomáciai lexikon – A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve. Kairosz Kiadó, Budapest

³⁸ MKKSZ: Már lehet nevezni szabadidős bevezéseinkre (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/mar-lehet-nevezni-szabadidos-bevezeseinkre> Letöltve: 2022.11.10.

4. Barrie Houlihan: The government and politics of sport (2014). p. 10. Forrás: [file:///C:/Users/MNB%20Oktatási%20Klub/Downloads/10.4324_9781315773292_previewpdf%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/MNB%20Oktatási%20Klub/Downloads/10.4324_9781315773292_previewpdf%20(1).pdf) Letöltve: 2022.10.20.
5. Magyar Kajak-Kenu Történelem (2015): Bonn Ottó Interjú, Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=n4IP9-0TNfM&t=310s> Letöltve: 2022.10.16.
6. Diane Bernard (2022) The Washington Post: 50 years after Munich Olympics attack, victims' families are compensated Forrás: <https://www.washingtonpost.com/history/2022/09/05/munich-olympics-terrorism-1972/> Letöltve: 2022.09.26.
7. Dr. Marton Gergely, Hideg Gabriella, Dr. Prisztóka Gyöngyvér (2015): Sportdiplomácia. Forrás: <http://tamop-sport.ttk.pte.hu/files/tananyagfejlesztés/sportdiplomacia.pdf> Letöltve: 2022.08.11.
8. Európa Tanács: Európai Sport Charta és a Sport Etikai Kódexe (1992., átdolgozva 2001.). Forrás: [http://www.europatanacs.hu/pdf/CM_Rec\(1992\)13.pdf](http://www.europatanacs.hu/pdf/CM_Rec(1992)13.pdf) Letöltve: 2022.09.25.
9. Hivatalos weboldal: The Academy for Canoe Development Forrás: <https://www.academyforcanoedevelopment.com>
10. Horváth, Lipiczky és Pápay: Ahogy tőlünk telt - A kajak-kenu sport sikertörténete, Magyar Kajak-Kenu Szövetség, 2020.
11. Jochapress: Most éppen itthon a világbajnok kajakos (2018) Forrás: <https://jochapress.hu/eppen-itthon-vilagjaro-kajakos/> Letöltve: 2022.11.02.
12. Lantos Gábor: A kajak-kenu és az öttusa szétveréshez asszisztál a nemzetközi olimpiai bizottság (2020) Forrás: <https://www.origo.hu/sport/egyeni/20201207-nemzetkozi-olimpiai-bizottsag-2024-parizs-program.html> Letöltve: 2022.11.02.
13. Magyar Kajak-Kenu Szövetség (2020): Ahogy tőlünk telt - A kajak-kenu sport sikertörténete, Forrás: <https://konyv.kajakkenusport.hu/ahogy-tolunk-telt/> Letöltve: 2022.10.11.
14. MKKSZ: 2027-ben multiszakág-világbajnokságnak adna otthont Szeged (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/2027-ben-multiszakag-vilagbajnoksagnak-adna-otthont-szeged> Letöltve: 2022.11.10.
15. MKKSZ: Elkezdődött a vété a kajak-kenu bölcsőjében, Szegeden (2019) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/elkezdodott-a-vilagbajnoksag-a-kajak-kenu-bolcsojeben-szegeden> Letöltve: 2022.11.02.

16. MKKSZ: Értékes bizottsági helyeket szereztünk Rómában (2021) Forrás: https://kajakkenusport.hu/hir/ertekes-bizottsagi-helyeket-szereltunk-romaban?utm_source=club&utm_medium=mkksz_box Letöltve: 2022.11.02.
17. MKKSZ: Komoly konszezusban a sportág (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/komoly-konszezusban-a-sportag> Letöltve: 2022.11.02.
18. MKKSZ: Már lehet nevezni szabadidős bevezéseinkre (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/mar-lehet-nevezni-szabadidos-bevezeseinkre> Letöltve: 2022.11.10.
19. MKKSZ: Új magyar bázis épül Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/uj-bazis-del-afrikaban/> Letöltve: 2022.11.02.
20. MKKSZ: Vegasra cserélte Dél-Afrikát a Kicsi Team (2022) Forrás: <https://kajakkenusport.hu/hir/vegasra-cserelte-del-afrikat-a-kicsi-team> Letöltve: 2022.11.02.
21. Olympic Games Munich 1972 Forrás: <https://olympics.com/en/olympic-games/munich-1972> Letöltve: 2022.09.24.
22. Smithsonian Magazine - David Devoss: Ping-Pong Diplomacy (2002) Forrás: <https://www.smithsonianmag.com/history/ping-pong-diplomacy-60307544/> Letöltve: 2022.11.11
23. Sport for Development and Peace International Working Group: Harnessing the Power of Sport for Development and Peace: Recommendations to Governments (2008) Forrás: https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/rtp_sdp_iwg_harnessing_the_power_of_sport_for_development_and_peace.pdf Letöltve: 2022.11.11.
24. The Global Goals (2021) Sport has the power to change the world. Forrás: <https://www.globalgoals.org/news/sport-for-development-and-peace/> Letöltve: 2022.08.11.
25. Vincent Mabillard and Dániel Jádi: Sports as Cultural Diplomacy (2011) Forrás: https://sportdiplomacy.files.wordpress.com/2011/11/sports-as-cultural-diplomacy_en1.pdf Letöltve: 2022.09.11.
26. Wachtler Edit: A sportdiplomácia helye és szerepe az új világrendben, különös tekintettel a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elmúlt negyed századi történetére. Diplomamunka. Budapest, BGF KKK, 2011. p. 21.

NYILATKOZAT

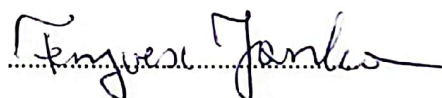
Alulírott **FENYVESI JANKA** büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest 2022. november 27. napján

A handwritten signature in black ink, reading 'Fenyvesi Janka', written over a horizontal dotted line.

hallgató aláírása